

СВІТОВИЙ БЕСТСЕЛЕР № 1 АДАПТОВАНО ДЛЯ МОЛОДІ

ДЕН БРАУН



НАЙВЕЛИЧНІШУ ТАЄМНИЦЮ
ДВОХ ОСТАННІХ ТисяЧОЛІТЬ ОСЬ-ОСЬ БУДЕ РОЗКРИТО

КЛУБ
Насвітля

Роберт Ленґдон

Дэн Браун
Код да Вінчі

Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга»

2003

УДК 821.111(73)

Браун Д.

Код да Вінчі / Д. Браун — Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2003 — (Роберт Ленгдон)

ISBN 978-1-5247-1582-3

Професор символіки Гарвардського університету Роберт Ленгдон розкриває таємницю вбивства куратора Лувру Жака Соньєра та розгадує загадку, яку століттями оберігало братство «Пріорат Сіону». Роберт знаходить секретні матеріали, які вказують на витоки християнства. Історія, розкрита професором та його помічницею, криптографом Софі Неве, дуже відрізняється від тієї, про яку ми знали раніше. Вони знаходять підказки до закодованих таємниць у творах Леонардо да Вінчі. Однак за таємниці слід платити...

УДК 821.111(73)

ISBN 978-1-5247-1582-3

© Браун Д., 2003
© Книжный Клуб «Клуб Семейного
Досуга», 2003

Содержание

Довідка	6
Код да Вінчі	7
Пролог	7
Розділ 1	9
Розділ 2	11
Розділ 3	12
Розділ 4	14
Розділ 5	18
Розділ 6	20
Розділ 7	24
Розділ 8	25
Розділ 9	28
Розділ 10	30
Розділ 11	33
Розділ 12	35
Розділ 13	38
Розділ 14	40
Розділ 15	43
Розділ 16	46
Розділ 17	49
Розділ 18	52
Конец ознакомительного фрагмента.	55

Ден Браун

Код да Вінчі (підліткова версія)

© Dan Brown, 2016

© Will Staehle, Jacket art, 2016

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення,
2017

* * *

Любий читачу,

Я завжди любив таємниці й коди.

Відбувається щось неймовірне, коли раптом бачиш, що таємницю заховано... прямо в тебе перед носом.

Коли мені було десять років, я зіткнувся зі своїм першим кодом – рядом символів на смужці паперу, яка висіла на різдвяній ялинці. Коли я нарешті розшифрував ті символи, то, як виявилось, то було послання від моїх батьків про те, що за кілька годин ми всі їдемо в дивовижну подорож усією родиною.

І вже від того ранку мене назавжди полонили коди – таємничі послання, які, щоб зрозуміти, треба розплутати. Усе своє життя я досліджую цей прихований світ, а кілька років тому зустрівся із найзагадковішим кодом з усіх, які мені траплялися.

Цей код був стародавній, він спантеличував. І найцікавіше, що все приховане було просто на видноті.

Як твердить легенда, цей код оберігає дивовижну таємницю. Одні вважають: якщо ви дізнаєтесь розгадку, то відтоді будете бачити світ зовсім по-іншому. А другі кажуть, що розгадка – то лише міф, шурхіт у тумані.

Хоч би там що, але ви тримаєте в руках книгу, яка оповість вам історію чоловіка та жінки, які шукали, як розшифрувати таємницю і розгадати заховану загадку. Чи повірите ви в цю загадку, чи ні, але станете співучасником її розкриття, і сподіваюся, ця подорож надихатиме вас шукати вашу власну правду, якою б вона не була.

Щиро ваш



Ден Браун

Довідка

Пріорат Сіону – європейська таємна організація, заснована в 1099 році – існує насправді. У 1975 році в Національній бібліотеці в Парижі знайшли пергамент, відомий як *Les Dossiers Secrets*¹, що містив список членів Пріорату Сіону, серед яких були науковець сер Ісаак Ньютон, художник і скульптор Сандро Боттічеллі, письменник Віктор Гюго, а також художник і винахідник Леонардо да Вінчі.

«Opus Dei» – це фанатична католицька секта, щодо якої багато дискутували, бо про неї стала відома дуже суперечлива інформація. Вона побудувала свій штаб у Нью-Йорку, вклавши в будівництво 47 мільйонів доларів. Усі описи творів мистецтва, архітектури, документів, таємних ритуалів відповідають дійсності.

¹ Секретні досьє (франц.). (Тут і далі прим. ред.)

Код да Вінчі

І знову присвячується Блайз... Більше, ніж будь-коли

Пролог

Музей Лувр, Париж, 22.46

Відомий куратор Жак Соньєр, заточуючись, зайшов під лунку склепіння Великої галереї музею. Він кинувся до найближчої картини – Караваджо. Ухопившись за позолочену раму, сімдесятишестирічний чоловік з силою потягнув на себе шедевр сімнадцятого століття і впав на спину, накритий цим полотном. Як він і очікував, поруч із гуркотом опустились металеві ґрати, перегородивши вхід у цей зал. Паркетна підлога задвигтіла. Вдалині заревла сигналізація. Якусь мить куратор лежав нерухомо, важко дихаючи і намагаючись зібратися з думками. «Я ще живий». Він вибрався з-під картини й роззирнувся, щоб сховатися в одній з безлічі ніш у цьому залі.

– Не рухатися! – голос прозвучав страхітливо близько.

Стоячи навкарачки, куратор завмер і повільно повернув голову.

На відстані якихось п'ятнадцяти футів² від прегородки височів силует нападника, який дивився на нього крізь металеві ґрати. Він був високий і широкоплечий, із блідим, як у мерця, обличчям, із білим, неначе свіжа деревина, волоссям. Його очі були рожеві, а зіниці темно-червоні. Альбінос тримав пістолет, дуло якого було націлено прямо на куратора.

– Ти не втечеш, – з його акценту складно було визначити, звідки він, – кажи мені, де він.

– Я вже сказав вам, – уривчасто мовив куратор, – не розумію, про що ви.

– Ти брешеш, – чоловік стояв нерухомо, лише виблискували його очі фантома. – Ти і твої брати володієте тим, що не є вашим. Скажи мені, де воно заховане, тоді залишишся живим, – чоловік навів револьвер на голову куратора. – Невже це таємниця, за яку ти ладен померти?

Соньєрові забило дух.

Чоловік нахилив голову, дивлячись на дуло свого револьвера.

Соньєр підняв руки, ніби захищаючись.

– Зачекайте, – повільно мовив він. – Я скажу вам те, що ви хочете.

Куратор далі ретельно добирав слова брехні, яку він репетирував багато разів.

Коли він розповів усе, його нападник самовдоволено всміхнувся.

– Так. Саме це говорили мені й інші.

Соньєр жахнувся. «Інші?»

– Я їх усіх познаходив, – їдко всміхнувся велетень, – усіх трьох. Вони сказали те, що й ти зараз.

«Не може бути!» Те, ким був куратор та інші троє *сенешалів*³, теж було священною таємницею, як і та старовинна таємниця, яку вони оберігали. Тепер Соньєр зрозумів, що його сенешалі говорили перед своєю смертю таку саму брехню.

Нападник знову навів на нього револьвер.

² Фут – британська та американська міра довжини. Дорівнює 30,48 см. (Прим. ред.)

³ Тут – утаємничені.

– Коли тебе не стане, я буду єдиним, хто знає правду.

Правду. Куратор миттєво усвідомив увесь жах ситуації. «Якщо мене не стане, правду буде назавжди втрачено». Він спробував підвестися.

Пролунав постріл, і куратор відчув пекучий біль: куля влучила йому в живіт. Він упав долілиць, змагаючись із болем. Соньєр повільно повернув голову і подивився на свого нападника.

Чоловік тепер цілився йому в голову.

Соньєр заплющив очі; його думки закрутились у вихорі жаху і жалю.

Клацання холостого пострілу луною відбилось у коридорі.

Куратор розплющив очі.

Чоловік за ґратами глянув на свою зброю із якимось подивом. Вирішив дістати другий патрон, а потім, здається, передумав, спокійно глянувши на живіт Соньєра.

Куратор глянув униз і побачив на кілька дюймів⁴ нижче грудей на своїй білій лляній сорочці маленьку дірку від кулі. «Мій живіт». Оскільки він мав досвід війни, то знав, що жити йому залишилося ще хвилин п'ятнадцять.

– Я зробив свою справу, – сказав чоловік за ґратами і пішов.

Лишившись сам, Соньєр знову глянув на металеву браму. Поки його хтось знайде, він помре. Але цієї миті значно більше, ніж власної смерті, він боявся іншого.

«Я маю передати свою таємницю». Він знайшов у собі сили, щоб спробувати підвестися.

Ледь стоячи на ногах, він уявив своїх трьох убитих братів. Він згадав про покоління, які були до них, і про ту місію, яку їм було довірено.

Нерозривний ланцюг знання.

А тепер, попри всю величезну обачність... попри всі застережні заходи... Жак Соньєр був останньою ланкою, єдиним охоронцем наймогутнішої таємниці, яку хтось колись оберігав.

Хитаючись, він усе-таки змусив себе звестися на ноги.

«Я маю знайти спосіб...»

Він був у пастці у Великій галереї, і на всій землі була лише одна людина, якій він міг передати смолоскип. Соньєр оглянув стіни своєї розкішної в'язниці. Люди на картинах найславетніших художників усміхалися йому, як старі друзі.

Долаючи біль, він зібрав усі свої сили й винахідливість. Відчайдушне завдання, яке він має виконати, потребуватиме від нього кожної секунди тих хвилин, які йому лишилися.

⁴ Дюйм – 2,54 см.

Розділ 1

Роберт Ленгдон повільно прокидався.

У темряві дзвонив телефон – незнайомий деренчливий звук. Він навпомацки знайшов нічник і ввімкнув його. Примружившись у його світлі, побачив розкішну спальню зі старовинними меблями вісімнадцятого століття, розписами на стінах і величезним ліжком червоного дерева під балдахіном.

«Де я?»

На жакардовому купальному халаті, що висів на спинці його ліжка, він побачив монограму *Готель «Ріц» Париж*.

Поступово туман розсіювався. Сівши на ліжку, він глянув у дзеркало на всю стіну. Той, хто дивився на нього, здавався незнайомцем: нечесаний і перевтомлений, зазвичай яскраві сині очі зараз були бляклі й каламутні. На його міцних щелепах виросла темна щетина, а на скронях дуже виразною стала сивина, яка помітно виділялася на тлі його густого чорного волосся.

Він підняв слухавку.

– Алло!

– Мсьє Ленгдон? – озвався чоловічий голос. – Сподіваюсь, я не розбудив вас?

Ошелешений Ленгдон подивився на годинник біля ліжка. Було 00:32. Він спав лише годину й почувався смертельно втомленим.

– Це порт'є, мсьє. Дуже перепрошую, але до вас гість. І наполягає на зустрічі.

Ленгдон усе ще почувався невиспаним. І хто б це міг прийти до нього? Перед його очима був зім'ятий плакат на столику поряд.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР У ПАРИЖІ

ласкаво запрошує

на зустріч із Робертом Ленгдоном,

професором релігійної символіки,

Гарвардський університет, США

Ленгдон застогнав. Його книга про релігійне малярство та символіку несподівано зробила його відомим у світі мистецтва, і сьогоднішня лекція – слайд-шоу про поганські символи, приховані у камінні Шартрського собору, – очевидно, розгнівала деяких консервативно налаштованих слухачів. Імовірно, якийсь богослов припхався, щоб подискутувати.

– Вибачте, – сказав Ленгдон, – але я дуже втомився...

– Але мсьє, – поспіхом і пошепки заговорив порт'є, – це дуже поважний чоловік. Він уже вирушив до вашої кімнати.

Тепер Ленгдон остаточно прокинувся.

– Ви спрямували когось просто до мене?

– Я дуже перепрошую, але то така людина... Я не можу чинити опір владі й затримувати її.

– Та *хто* ж це?

Але порт'є вже поклав слухавку.

Тієї самої миті у його двері постукав важкий кулак.

Ленгдон виліз із ліжка. Його ноги по кісточки занурилися в пухнастий килим. Він накинув готельний халат і рушив до дверей.

– Хто там?

– Містер Ленгдон? Мені треба поговорити з вами, – чоловік розмовляв англійською з акцентом, голос був різкий, владний. – Мене звуть лейтенант Жером Колле. Центральне управління Судової поліції.

Ленгдон остовпів. Чого б це Судова поліція, французький аналог ФБР, зацікавилась ним?

Він відчинив двері на кілька дюймів, не скидаючи ланцюжка. На нього дивилося худорляве поголене обличчя. Чоловік був стрункий, одягнений у синю уніформу.

– Я можу увійти?

Ленгдон вагався, почувуючись невпевнено.

– Що все це означає?

– Мій *капітан* вимагає вашої експертизи в одній приватній справі.

– Зараз? – заперечив Ленгдон. – Але ж уже ніч!

– Я можу уточнити, чи у вас було призначено зустріч із куратором Лувру цього вечора?

Ленгдон відчув тривогу. Він та легендарний куратор Лувру Жак Соньєр домовлялись про зустріч після лекції, але Соньєр так і не з'явився.

– Так. Звідки вам про це відомо?

– Ми знайшли ваше ім'я в його щоденнику.

– Сподіваюся, з ним нічого не сталося?

Агент важко зітхнув і просунув йому через вузьку щілину у дверях поляроїдний знімок. Глянувши на фото, Ленгдон здригнувся.

– Це фото було зроблено менше як годину тому. У приміщенні Лувру.

Коли Ленгдон роздивився як слід дивний знімок, його недавнє обурення швидко змінилося шоком.

– Ми сподіваємося, ви б могли допомогти нам зрозуміти, що сталося, зважаючи на ваше знання символіки та ваші наміри зустрітися із Соньєром.

Жах, який відчув Ленгдон, не минав.

– Цей символ, – заговорив він, – і як дивно це тіло...

– Розміщено? – закінчив фразу агент.

Ленгдон кивнув, знову здригаючись від споглядання світлини.

– Не можу уявити, хто б міг зробити таке.

Обличчя агента було похмурим.

– Ви не зрозуміли, мсьє Ленгдон. Те, що ви бачите на цьому фото... – він зробив паузу, – мсьє Соньєр вчинив сам.

Розділ 2

За милю звідтіля величезний альбінос на ім'я Сайлас входив у центральну браму розкішної резиденції на вулиці Лабрюєра. Він носив на стегнах ланцюг із шипами, так звану *волосяницю*. Всі справжні послідовники «Шляху» носили на собі цей пристрій: шкіряний пояс із металевими колючками, які спричиняли біль – як вічне нагадування про страждання Христа на хресті. Його душа раділа, що він служить Господу.

Сайлас увійшов до вестибюля і тихо рушив сходами нагору, щоб нікого не розбудити. Його спальня не була замкнена, це тут заборонялося. Він зайшов, причинивши за собою двері.

Кімната була спартанська: дерев'яна підлога, соснова шафа, у кутку полотняний матрац, який правив йому за ліжко. Цього тижня тут, у Парижі, він у гостях, а його постійний притулок був у Нью-Йорку.

«Господь дав мені притулок і мету життя».

Цієї ночі Сайлас нарешті відчув, що почав повертати свій борг. Заквапившись до шафки, він витяг із нижньої шухляди мобільний телефон і подзвонив.

– Так, – відповів чоловічий голос.

– Учителю, я повернувся.

– Говори, – наказав голос, який, здається, був радий чути його.

– Всіх чотирьох уже нема. І *сенешалів*, і *Великого магістра*.

Далі була пауза, ніби для молитви.

– То ти, я так гадаю, маєш якусь інформацію?

– Всі четверо казали те саме. Не змовляючись, – Сайлас зробив паузу, знаючи, що ця інформація, яку він витяг зі своїх жертв, шокуватиме. – Учителю, всі четверо підтвердили існування легендарного *наріжного каменя*.

Він почув у слухавці дихання, яке свідчило про схвилюваність Учителя.

– *Наріжний камінь*...

Згідно з переказами, братство створило мапу з каменя – *наріжний камінь* – плиту, на якій вирізьблено координати найбільшої таємниці братства: таємниці такої могутньої, що її захист, власне, і є сенсом його існування.

– Коли ми заволодіємо наріжним каменем, – прошепотів Учитель, – ми просто зробимо ще один крок.

– Ми ближче, ніж ви думаєте. Наріжний камінь тут, у Парижі.

– У Парижі? Не може бути. То було б занадто просто.

Сайлас відновив усі події того вечора... як усі чотири жертви за мить до смерті, як розповідав Сайлас, повторювали одне й те саме: наріжний камінь надійно заховано в одній зі старовинних паризьких церков, а саме у церкві Сен-Сюльпіс.

– У Божому храмі! – вигукнув Учитель. – Як вони насміялися з нас!

– Що вони й робили протягом століть!

Учитель замовк, аби відчувалась урочистість моменту. А потім заговорив:

– Ти дуже прислужився Господу. А тепер, Сайласе, ти маєш знайти мені наріжний камінь. Негайно. Цієї ночі.

Й Учитель пояснив, що треба зробити.

Коли Сайлас поклав слухавку, на його тіло чекали нові муки. Одна година, сказав він собі, вдячний Учителеві, що той залишив її йому, перш ніж іти в Дім Господа. «Я маю очистити свою душу від сьогоднішніх гріхів».

– Біль – це добре, – прошепотів він.

Розділ 3

Свіже квітневе повітря вривалося у віконце автомобіля Судової поліції, який мчав Парижем. Роберт Ленгдон сидів ззаду на місці пасажира й намагався навести лад у своїх думках. Він прийняв душ і поголився, тож виглядав непогано, але в голові панували безлад і тривога. Він не міг забути мертвого тіла куратора на фотографії.

Жак Соньєр мертвий.

Він відчував смерть куратора як велику втрату. Хоча Соньєр мав репутацію самотнього дивака, його відданість мистецтву викликала велику повагу, і Ленгдон дуже хотів познайомитися з ним.

Місто поступово затихало: вуличні продавці мигдалю в цукрі ховали свої прилавки-візочки, офіціанти виносили торби зі сміттям, закохані пригорталися одне до одного, щоб не змерзнути на вітрі, що доносив пахощі жасмину. Двотонний «сітроен» упевнено їхав повз вечірній натовп.

– Капітан був дуже радий, що ви ще лишилися в Парижі, – сказав агент, на повній швидкості обганяючи седан біля славетного саду Тюїльрі, місця, яке Ленгдон завжди вважав мало не священним. То був сад, у якому художник Клод Моне експериментував із формами й барвами, чим сприяв народженню імпресіонізму.

Агент вимкнув сирени, і Ленгдон зітхнув із полегшенням, насолоджуючись настанням тиші. «Сітроен» повернув ліворуч, на захід центральним бульваром, обігнув круглий ставок і рушив порожньою вулицею до широкої чотирикутної площі. Тепер можна було побачити кінець саду Тюїльрі, позначений величезною кам'яною аркою.

Арка Каррузель⁵.

Шанувальники мистецтва люблять це місце. Звідси можна побачити чотири найкращих музеї, по одному на кожному сторону світу. Праворуч, з південного боку, Ленгдон бачив артистично освітлений фасад колишнього залізничного вокзалу, тепер це музей д'Орсе⁶. Ліворуч виднілася верхівка ультрамодерного центру Помпіду⁷, де розміщено Музей сучасного мистецтва. Позаду, на заході, понад деревами височів старовинний обеліск Рамзеса, який є орієнтиром для музею Же де Пом⁸.

Ну, а прямо на схід крізь Арку Ленгдон тепер міг бачити палац доби Ренесансу, який є найвідомішим у світі музеєм мистецтв.

Це Лувр.

Споруджений у формі величезної підкови, Лувр є найдовшою будівлею Європи, довшою за Ейфелеву вежу, якщо ту покласти на землю. Ця будівля велично здіймається на тлі паризького неба, її площа між крилами сягає мільйона квадратних футів. Ленгдон пам'ятає, як колись обійшов Лувр по периметру – то була дивовижна прогулянка довжиною в три милі.

За оцінками фахівців, знадобиться п'ять тижнів, щоб належним чином оглянути 65 300 мистецьких об'єктів у цій будівлі, але більшість туристів віддає перевагу скороченому

⁵ Пам'ятка архітектури в стилі ампір, споруджена перед палацом Тюїльрі за наказом Наполеона для увічнення його перемог у 1806–1808 роках.

⁶ Національний музей мистецтв у Парижі, де представлено переважно французький живопис, скульптуру та прикладне мистецтво 1848–1914 років. Основу експозиції становлять роботи імпресіоністів та постімпресіоністів. Відомий у першу чергу шедеврами Моне, Дега, Ренуара, Ван Гога.

⁷ Культурний центр, створений з ініціативи французького президента Жоржа Помпіду. Відкритий 1977 року. Центр включає Музей сучасного мистецтва, велику бібліотеку, концертні та виставкові зали, Інститут дослідження та координації акустики й музики.

⁸ Національна галерея Же де Пом – галерея сучасного мистецтва, художньої фотографії, відеомистецтва, експериментального й документального кіно, заснована в 1909 році. Будівлю споруджено в 1861 році за Наполеона III для курсів із французької гри в м'яч (*Jeu de Paume*), звідки одержала свою назву.

огляду, який Ленгдон назвав «Полегшеним Лувром». Це спринтерська пробіжка музеєм із зупинками біля трьох найславетніших експонатів: Мони Лізи, мармурової Венери Мілоської та крилатої Ніки, богині Перемоги.

Водій витяг рацію і швидко заговорив французькою:

– Monsieur Langdon est arrivé. Deux minutes⁹. – Він обернувся до Ленгдона: – Капітан чекатиме на вас біля головного входу. – І він погнав «Сітроен» швидше по краю дороги.

Піраміда.

Вхід – неомодерна скляна піраміда висотою сімдесят один фут, спроектована Пеєм, американським архітектором китайського походження, – став не менш славетний, ніж сам музей, хоча й було багато різних думок.

– Вам подобається наша піраміда? – спитав агент.

Ленгдон нахмурився. Він знав, що то було провокаційне питання. Якщо подобається, можна показати відсутність смаку, якщо ні – виявиш неповагу до Франції.

– Міттеран був відважною людиною, – відповів він, щоб не виявити себе ні тим, ні тим.

Покійний президент Франції, який збудував цю піраміду, як говорили, страждав від «комплексу Фараона» і тому забудував Париж єгипетськими обелісками та іншими артефактами.

– Як звуть капітана? – спитав Ленгдон, міняючи тему.

– Безу Фаш, – відповів водій. – Ми звемо його *le Taureau*¹⁰.

Ленгдон обернувся до водія.

– Тобто Бик?

Водій підняв брови.

– Ваша французька краща, ніж можна подумати відразу, мсьє Ленгдон.

«Моя французька жахлива, – подумав Ленгдон, – однак знання назв знаків зодіаку досить непогане. Астрологія має ту саму мову в усьому світі, і *Taurus* – то завжди Бик».

Агент припаркувався і вказав Ленгдону на вхід до піраміди між двома фонтанами – масивні обертові двері.

– Мені наказано залишити вас тут. У мене тепер інші справи. Хай вам щастить, мсьє.

Ленгдон озирнувся й виліз із машини, яка вмить від'їхала, а він рушив до входу. Протяг руку, щоб штовхнути скляні двері, аж тут із темряви знизу гвинтовими сходами піднявся чоловік. Він був чорнявий, кремезний, мав широкі плечі й могутні короткі ноги. Він запросив Ленгдона увійти.

– Я Безу Фаш, – сказав він Ленгдону, коли той увійшов у двері, – капітан Судової поліції.

Його утробний голос рокотав, як шторм, що наближається.

Ленгдон простяг йому руку.

– Роберт Ленгдон.

Величезна долоня Фаша стиснула руку Ленгдона з неймовірною силою.

– Мсьє Ленгдон, – блиснули вуглинки очей капітана, – ходімо.

⁹ Мсьє Ленгдон зараз прийде. Буде у вас за кілька хвилин (*франц.*).

¹⁰ Тілець (*франц.*).

Розділ 4

Капітан Безу Фаш із його широчезними розпростаними плечима та нахиленою головою був справді схожий на розлюченого бика.

Ленгдон пішов за ним вниз славетними мармуровими сходами в підземний атриум під скляною пірамідою. Спускаючись, вони пройшли біля двох озброєних охоронців Судової поліції. Їх присутність ніби говорила: ніхто не увійде і не вийде без дозволу капітана Фаша.

Ленгдон долав почуття дискомфорту, яке все зростало. Присутність Фаша мала б його заспокоювати, але в Луврі о цій годині панував якийсь загробний дух. Сходи, наче прохід у кінотеатрі, були освітлені тьмяним світлом вмонтованих у них лампочок, і він чув відлуння власних кроків аж під скляним склепінням. Глянувши вгору, Ленгдон побачив тьмяні відблиски від фонтанів на вулиці.

– Вам це подобається? – спитав Фаш, киваючи в бік піраміди своїм широким підборіддям.

Ленгдон зітхнув. Він був занадто втомленим, щоб продовжувати гру.

– Так, ваша піраміда дивовижна.

– Це шрам на обличчі Парижа, – пробурчав Фаш.

Ось так. Ленгдон відчув, що тому, хто його запросив, догодити важко. Він подумав, чи Фаш знає, що для побудови цієї піраміди за особистим наказом президента Міттерана було використано рівно 666 скляних панелей – дивне розпорядження, яке завжди гаряче обговорювалось прихильниками теорії змови: вони вважали, що 666 – це число сатани.

Він вирішив промовчати.

У міру того, як вони все нижче опускались у підземний хол, його прихований простір поступово виходив із тіні. Підземний рівень Лувру загальною площею 70 тисяч квадратних футів на глибині 57 футів було сплановано як нескінченний грот. Обкладений мармуром теплого вохристого кольору, який гармонійно поєднувався з медовим кольором каменю на фасаді, цей хол завжди був заповнений туристами й залитий сонячним світлом. А зараз приміщення було порожнє й темне і здавалося холодним склепом.

– А де охорона музею? – спитав Ленгдон.

– *En quarantaine*¹¹, – відповів Фаш, ніби Ленгдон ставив під сумнів його рішення, – безперечно, сьогодні сюди зайшов той, хто не мав права тут бути. Усіх нічних охоронців допитують. На цей вечір мої люди заміняють музейних охоронців.

Ленгдон кивнув і пішов швидше, щоб не відставати від Фаша.

– Наскільки добре ви знаєте Жака Соньєра? – спитав капітан.

– Я, власне, зовсім його не знаю. Ми не знайомі.

Фаш був здивований.

– Минулого вечора ви мали зустрітися вперше?

– Так. Ми планували зустрітися на прийнятті після моєї лекції, яку організовував Американський культурний центр, але він так і не прийшов.

Поки Фаш щось занотовував до свого маленького записника, Ленгдон кинув погляд на менш відому піраміду Лувру – величезний світильник у формі піраміди, який звисав зі стелі, наче сталактит.

– Хто з вас запропонував зустрітися вчора ввечері? – зненацька спитав Фаш, ведучи Ленгдона вгору по сходах. – Він чи ви?

Питання видалося дивним.

¹¹ На карантині (франц.).

– Мсьє Соньєр, – відповів Ленгдон, коли вони увійшли в тунель крила Денон¹², де були найвідоміші зали Лувру. – Його секретарка зв'язалася зі мною кілька тижнів тому електронною поштою. Написала, що кураторові стало відомо, що я цього місяця читатиму лекцію в Парижі, і він, поки я буду тут, хоче дещо обговорити зі мною.

– Обговорити що?

– Не знаю! Мистецтво, я думаю. Адже у нас спільні зацікавлення.

Фаш скептично зиркнув на нього.

– І ви так і не знаєте, що мали обговорювати?

Ленгдон не знав. Йому й самому було дуже цікаво, але незручно було розпитувати детальніше. Шанований Жак Соньєр був великим самітником і дуже рідко зустрічався з кимось; Ленгдон просто зрадів самій можливості поспілкуватися з ним.

– Містєре Ленгдон, а чи не можете ви бодай здогадуватися, що саме жертва могла хотіти обговорити з вами в ніч, коли сталося вбивство? Це могло б допомогти нам.

Ленгдону стало незатишно від прямої запитання.

– Справді не можу собі уявити. Я мав за честь, що така людина звернулася до мене. Я захоплююсь працями мсьє Соньєра. Часто їх цитую.

Фаш щось занотував у своєму блокнотику.

Чоловіки були на півдорозі до входу в тунель, що вів до крила Денон, і Ленгдон міг бачити нерухомі ескалатори.

– Ми поїдемо ліфтом, – сказав Фаш, – Упевнений, ви добре знаєте: галерея досить далеко, щоб іти туди пішки. – Він пригладив волосся м'ясистою рукою. – Отже, ви мали спільні з мсьє Соньєром зацікавлення? – продовжував він, коли двері ліфта відчинились.

– Так. Торік я написав чернетку своєї книги, яка зачіпає питання, в обізнаності з якими рівних мсьє Соньєру нема. Мені дуже хотілося почути його думку.

– Розумію. І що то за тема?

Ленгдон завагався, не знаючи, як краще пояснити.

– Власне, це праця про поклоніння богиням – концепція жіночої святості та мистецькі символи, пов'язані з цим.

– І Соньєр добре знався на цьому?

– Як ніхто інший.

– Розумію. А може, Жак Соньєр знав про вашу майбутню книгу, – висловив припущення Фаш, – і запропонував зустріч, щоб допомогти вам?

Ленгдон похитав головою.

– Про мою книгу ніхто не знає. Вона ще в чорновому варіанті, який я нікому не показував, окрім редактора.

– Ви і мсьє Соньєр, – сказав капітан, коли ліфт рушив, – ви зовсім ніколи не розмовляли? І не листувалися? Ніколи нічого не надсилали один одному електронною поштою?

Ще одне дивне запитання. Ленгдон похитав головою.

– Ні. Ніколи.

Фаш схилив голову, ніби подумки фіксував цей факт. Нічого не сказавши, він втупив погляд у хромовані двері ліфта. У відображенні на їхній блискучій поверхні Ленгдон помітив шпильку на краватці капітана – срібне розп'яття, оздоблене тринадцятьма камінчиками чорного оніксу. Цей символ був відомий християнам як *crux gemmata* – хрест із коштовностями – графічний символ Христа і Його дванадцяти апостолів. Ленгдон і не подумав би, що капітан французької поліції так відкрито демонструватиме свою релігійність. Це ж Франція, країна, де християнство є не релігією, а традицією.

¹² Частина музею, названа так на честь першого директора Лувру – барона Домініка Віван-Денона.

Ліфт зупинився. У відображенні на дверях Ленгдон зіткнувся поглядом з очима Фаша. Він швидко вийшов з кабіни й розгублено зупинився. Фаш поглянув на нього.

– Гадаю, мсьє Ленгдон, ви ще ніколи не бачили Лувр о такій порі?

«Гадаю, ні», – подумав Ленгдон, намагаючись стримати серцебиття.

Галереї Лувру з їхніми славнозвісними високими стелями зазвичай добре освітлені. А зараз вони вражали пільмою. Від приглушеного червоного світлення, що йшло вгору від плінтусів, на мозаїчній підлозі лишались червоні смуги.

Подивившись углиб похмурого коридору, Ленгдон зрозумів, що так і має бути. Власне, всі великі галереї послуговувались червоним світлом – лампочки, вмонтовані на низькому рівні, давали змогу працівникам і охороні знаходити дорогу в той час, коли картини залишались б у відносній темряві і шкідлива дія світла на них значно послаблювалась.

– Сюди, – сказав Фаш, різко повертаючи праворуч і ведучи його рядом з'єднаних між собою галерей.

Ленгдон ішов за ним, поступово звикаючи до темряви. Довкола з пільми почали виступати великі олійні полотна, неначе у величезній фотолабораторії проявлялися світлини. Камери стеження вгорі на стінах посиляли відвідувачам чіткий сигнал: *Ми вас бачимо. Нічого тут не чіпайте.*

– Хоч одна з них справжня? – спитав Ленгдон, вказуючи на камери.

Фаш похитав головою.

– Звичайно ж ні.

Ленгдон не здивувався. Якщо брати до уваги площі Лувру, потрібно мати сотні працівників, які б лише сиділи й контролювали відеоспостереження. Більшість великих музеїв зараз послуговується системою затримання. *Не дай крадію вийти. Тримай його всередині.* Система затримання вмикається після закінчення роботи музею, і якщо зловмисник торкається якогось експоната, всі виходи перекриваються і крадій буде заблокований ще до прибуття поліції.

У глибині викладеного мармуром коридору лунали голоси. Здавалося, шум ішов з великого алькова, який знаходився праворуч. Звідти лилося яскраве світло.

– Там кабінет куратора, – сказав капітан.

Коли вони наблизились до алькова, Ленгдон крізь відчинені двері побачив розкішний кабінет Соньєра з дерев'яними панелями та картинами великих майстрів. Там метушилося кілька поліцейських, вони щось занотувували й розмовляли по телефону. Один з них сидів за величезним старовинним письмовим столом Соньєра і щось набирив у ноутбуку. Вийшло так, що приватний кабінет куратора став командним пунктом поліції.

– *Messieurs!* – гукнув їм Фаш, і всі вони обернулися. – *Ne nous dérangez pas sous aucun prétexte. Entendu?*¹³

Ленгдон неодноразово вішав на двері номера в готелях табличку з написом «NE PAS DERANGER», тож зрозумів зміст наказу. Фаша і Ленгдона не можна було турбувати ні за яких обставин.

Усі в кабінеті кивнули, висловлюючи цим своє розуміння.

Покинувши невелике зібрання агентів, Фаш повів Ленгдона далі темним коридором. За тридцять ярдів був вхід до найпопулярнішого відділу Лувру, Великої галереї – коридору, який здавався нескінченним: там містилися найцінніші в Луврі шедеври італійських майстрів. Ленгдон знав: *саме там* лежало тіло Соньєра; він упізнав на фото знаменитий паркет, тож помилки бути не могло.

Коли вони підійшли, він побачив, що вхід перекрито величезними сталевими ґратами, ніби із середньовічних замків, які стримували напад ворожої армії.

¹³ Мсьє! У жодному разі не турбуйте нас ні з якого приводу. Зрозуміло? (франц.)

– Система затримання, – сказав Фаш, коли вони наблизилися до брами.

Ленгдон зазирнув крізь ґрати у присмерк ледь освітленої Великої галереї.

– Давайте, а я за вами, – сказав Фаш, піднімаючи над підлогою низ ґрат на два фути.

– Прошу, пролазьте під низом.

Ленгдон глянув на вузький простір біля його ніг під масивними ґратами, де можна було лише проповзти. «Здається, він жартує». Загорожа виглядала, як гільйотина, яка очікує на свою жертву.

Фаш щось пробурчав французькою й подивився на годинник. Потім опустився на коліна і просунув своє огрядне тіло під ґратами. А тоді підвівся і глянув на Ленгдона крізь ґрати.

Ленгдон зітхнув. Поклавши долоні на полірований паркет, він ліг на живіт і подався вперед. Але проповзаючи, зачепився коміром свого твідового піджака за нижню частину ґрат і боляче вдарився потилицею об залізо.

«Обережніше, Роберте», – подумки сказав він і таки проліз у щілину. А підвівшись, запідозрив, що ця ніч збирається бути дуже довгою.

Розділ 5

Центральна штаб-квартира і конференц-центр організації «Opus Dei» розташовується на Лексингтон-авеню, 243, у Нью-Йорку. Вежа площею 133 тисячі квадратних футів містить сотні спалень, шість їдалень, бібліотеки, кімнати для зустрічей та офіси. Сімнадцятий поверх повністю житловий. Чоловіки послуговуються центральним входом на Лексингтон-авеню, а жінки, які завжди мають триматися окремо від чоловіків, входять через бічний вхід.

Цього ж вечора трохи раніше у вітварі свого пентхаузу єпископ Мануель Арінгароса спакував маленьку валізку й одяг традиційну чорну сутану. На його пальці була єпископська каблучка з чотирнадцятикаратного золота із пурпуровим аметистом і великими діамантами, сконструйована у вигляді посоха.

Як президент «Opus Dei», єпископ Арінгароса присвятив останнє десятиріччя свого життя поширенню ідей «Справи Божої», дослівно «Opus Dei». Ця організація, яку заснував у 1928 році іспанський жрець Хосе Марія Ескрива, виступала за повернення традиційних католицьких цінностей, як про це писалося у книзі Ескриви «Шлях». До сьогодні було поширено більше чотирьох мільйонів примірників цієї книги сорока двома мовами, і «Opus Dei» стала потужною силою із резиденціями, навчальними центрами і навіть університетами мало не в кожному великому місті земної кулі. Голова католицької церкви, папа, разом із кардиналами у Ватикані схвалив і благословив цю організацію.

Одначе заможність і сила впливу «Opus Dei» викликали підозру.

— Багато хто називає «Opus Dei» тоталітарною сектою. А ще про вас кажуть, що ви — ультраконсервативна християнська громада. То хто ви є? — нерідко питали репортери.

— «Opus Dei» — ні те, ні інше, — терпляче відповідав єпископ. — Ми належимо до католицької церкви, ми є спільнотою католиків, яка обрала своїм пріоритетом дотримуватись католицької доктрини так суворо, як тільки це можливо в повсякденному житті. Тисячі членів «Opus Dei» мають сім'ї та чинять Божу справу у своїх громадах. Інші обирають аскетичне життя у наших центрах. Це їхній особистий вибір, але кожен в «Opus Dei» має на меті покращити світ, роблячи Божу справу. Звичайно ж, це чудова мета.

Одначе це нікого не переконувало. Медіа люблять скандали, а «Opus Dei», як і інші великі організації, мала серед своїх членів кілька заблудлих душ, котрі кидали тінь на всіх. Медіа стали називати «Opus Dei» Божою мафією або культом Христа.

«Ми боїмося того, чого не розуміємо», — думав єпископ Арінгароса.

П'ять місяців тому, проте, калейдоскоп влади потрусили невдало. Арінгароса все ще не міг отямитися від удару.

І тепер, сидячи на борту приватного літака, який тримав курс на Рим, він дивився у вікно на темну Атлантику. Сонце вже сіло, але єпископ знав, що його власна зоря знову сходила. «Цього вечора битву буде виграно, — думав він, дивуючись, чого це він лише місяць тому почувався таким безсилим. — Вони самі не знають, яку війну розпочали». На якусь мить його очі зупинилися на власному відображенні у вікні: темне й довгасте обличчя, на якому виділявся плаский ніс, розплющений кулаком в Іспанії, коли єпископ ще був молодим місіонером. Тепер він не зважав на фізичні вади. Арінгароса перебував у світі духу, не плоті.

Коли літак минув узбережжя Португалії, у кишені сутани почав вібрувати мобільний. Єпископ знав, що неодмінно має відповісти. Лише один чоловік у світі знав цей його номер: той, хто писав йому повідомлення на телефон. Схвильований, він спокійно відповів.

— Так?

— Сайлас визначив, де наріжний камінь, — відповів абонент. — Це в Парижі. У церкві Сен-Сюльпіс.

— Тоді ми вже близько.

- Ми скоро матимемо його. Але потрібен ваш вплив.
- Звичайно. Скажіть, що мені робити.

А за п'ятсот миль від нього альбінос на ім'я Сайлас стояв у маленькій мисці з водою, миючи свою спину – це був ще один його особистий ритуал. «Очисти ісопом¹⁴ мене – і буду я чистий, – молився він словами псалма. – Обмий Ти мене – і я стану біліший від снігу!»¹⁵

Останні десять років Сайлас слідував законам «Шляху», відмиваючи себе від гріхів, перебудовуючи власне життя, відчищаючи насильство минулого. «Послання Ісуса – це світ... любові». Ці слова він вивчив ще на початку і тримав їх у своєму серці.

Послання, яке загрожувало знищити вороги Христа.

«Того, хто погрожує Господу силою, – прошепотів він, – силою буде й знищено».

Цього вечора Сайлас викликав їх на двобій.

¹⁴ Ісоп – рослина родини губоцвітих, лікувальні властивості якої відомі з давніх часів.

¹⁵ Тут і далі уривки зі Святого Письма у перекладі І. Огієнка.

Розділ 6

Пролізши під охоронними ґратами, Роберт Ленгдон тепер стояв усередині Великої галереї, де в Луврі експонували найвідоміші твори італійського мистецтва. Стіни висотою тридцять футів здіймалися з обох боків, угорі розчиняючись у темряві. Червоне світло нічних лампочок розсіювалося навколо й кидало химерні відблиски на численні натюрморти і релігійні сцени, написані да Вінчі та іншими великими майстрами.

Коли погляд Ленгдона ковзнув по мостинах паркету, який багато хто вважав найдивовижнішим експонатом цього крила, його очі зупинилися на предметі, який чомусь лежав на підлозі за кілька ярдів¹⁶ ліворуч, загороджений поліцейською стрічкою. Він обернувся до Фаша.

— Це *Караваджо*?

Фаш кивнув, навіть не глянувши.

Це полотно, майнуло в голові Ленгдона, коштує більше двох мільйонів доларів, і ось воно лежить на підлозі, наче непотрібний плакат.

— Що ця картина там робить?!

Фаш сердито глянув на нього:

— Це місце злочину, містере Ленгдон. Ми нічого не чіпаємо. Цю картину зірвав зі стіни куратор. Саме так він активував систему безпеки. Ми припускаємо, що на нього було вчинено замах у його кабінеті, потім він тікав до Великої галереї й там стягнув картину зі стіни. Ґрати вмить упали й заблокували вхід.

Ленгдон був спантеличений.

— Отже, той, хто вчинив замах на куратора, потрапив до Великої галереї?

Фаш похитав головою.

— Ґрати безпеки *відгородили* Соньєра від нападника. Вбивця залишився в коридорі й стріляв крізь ці ґрати, — Фаш вказав на помаранчеву мітку, прикріплену до ґрат, під якими вони щойно пролізли.

— Соньєр помер тут сам.

Ленгдон глянув на довжелезний коридор попереду.

— То де його тіло?

Фаш поправив шпильку у вигляді хреста на своїй краватці й рушив уперед.

— Як ви, певне, знаєте, Велика галерея досить довга.

Її довжина, як пригадував Ленгдон, сягала півтори тисячі футів. Крокуючи слідом за Фашем, він думав, що це просто блюзнірство — пробігати повз стільки шедеврів і не мати змоги зупинитися біля жодного. Але до тіла вони так і не доходили.

— Жак Соньєр пройшов *таку* відстань?

— Мсьє Соньєр мав кульове поранення в живіт. Він помирав повільно. Десь п'ятнадцять чи двадцять хвилин. То, без сумніву, була надзвичайно сильна людина.

Ленгдон, вражений, обернувся.

— Охороні потрібно було *п'ятнадцять* хвилин, аби сюди дістатися?

— Звичайно ж ні. Охорона Лувру миттєво відреагувала на тривогу і побачила, що Велику галерею перекрито. Крізь ґрати вони могли почути якийсь рух у кінці коридору, але бачити не могли нічого. Згідно з інструкцією, вони викликали нас. Ми прибули за п'ятнадцять хвилин, підняли ґрати, щоб можна було пролізти знизу, і я послав всередину десяток озброєних людей. Вони прочесали всю галерею вздовж і впоперек у пошуках нападника.

— І що?

¹⁶ Ярд — 91,44 см.

– І нікого не знайшли. За винятком... – він зробив жест углиб, – його.

Ленгдон підняв голову й глянув туди, куди вказував палець Фаша. На відстані тридцяти ярдів самотньо горів переносний ліхтар, і його світло відбивалося на паркеті, утворюючи застиглий ясний острівець у темряві галереї. В середині освітленого кола, як комаха під мікроскопом, лежав куратор.

Коли вони підійшли до тіла, у Ленгдона все похололо всередині. Це було найдивніше видовище із будь-коли бачених ним. На паркеті лежало оголене тіло Жака Соньєра саме так, як він бачив на фотографії. Тіло куратора простяглося точно у відповідності з центральною віссю приміщення, його руки й ноги були розпластані вшир, а одяг охайно складено поряд. Прямо під грудною кісткою кривава пляма позначала те місце, куди увійшла куля. Крові витекло на диво мало, невеличка калюжка темної рідини.

Вказівний палець лівої руки теж був у крові. Схоже, він вмочив його в рану, і власна кров послужила йому чорнилом, а його оголений живіт – папером, де він намалював п'ять прямих ліній, які утворювали п'ятикутну зірку.

Пентаграма.

Ленгдону стало моторошно.

Він малював сам на собі.

– Мсьє Ленгдон?

Темні очі Фаша знову глянули на нього.

– Це пентаграма, – заговорив Ленгдон, і його голос глухо зазвучав під склепінням, – один із найстаріших символів на землі. Його використовували за чотири тисячі років до Різдва Христового.

– І що він означає?

Ленгдон завжди вагався, коли йому ставили таке запитання. Пояснювати, що «означає» символ, було все одно, що говорити, як хтось має відчувати ту чи ту мелодію.

– Символи в різних випадках мають різні значення, – сказав він, – слід почати з того, що пентаграма – це поганський релігійний символ.

Фаш кивнув:

– Поклоніння дияволу.

– Ні, – заперечив Ленгдон, відразу збагнувши, що невдало дібрав слово.

Зараз поняття «поганство» стало ледве не синонімом поклоніння дияволу, що є грубою помилкою. Це слово походить від латинського *paganus*, що означає «мешканці сільської місцевості». «Погани» – це всього-на-всього сільські мешканці, які дотримуються старих релігійних ритуалів поклоніння природі.

– Пентаграма, – пояснив він, – це дохристиянський символ, з яким пов'язано поклоніння природі. Це прадавнє поєднання двох половин, інь і янь, як це називають на Сході. Коли чоловіче й жіноче збалансовані, у світі настає гармонія. Коли ні – панує хаос. – Він показав на живіт Соньєра: – Ця пентаграма символізує жіночу частину всіх речей, те, що релігійні історики називають «сакральна жіночість» або «священна богиня». Соньєр мав знати це як ніхто інший.

– Отже, Соньєр намалював на своєму животі символ *богині*?

Ленгдон мав визнати, що це справді здається дивним.

– Пентаграма символізує Венеру, богиню жіночого кохання і краси.

Фаш глянув на голого чоловіка і гмикнув.

– Ранні релігії вважали священною Природу та її закони. Богиня Венера і планета Венера були тісно пов'язані, – додав Ленгдон, – і не має значення, яким іменем називали Венеру.

Тепер Фаш здавався знервованим, ніби йому більше подобалась ідея поклоніння дияволу.

– Мсьє Ленгдон, – раптом сказав він, – але ж пентаграма стосується й диявола також. Ваші американські фільми жахів ґрунтуються саме на цьому.

Ленгдон насупився: «Дякую тобі, Голлівуде». П'ятикутна зірка вже стала віртуальним кліше у фільмах жахів про сатаністів – його завжди судомило, коли бачив цей символ у тому контексті.

– Запевняю вас, – сказав він, – незважаючи на те, що ви все це бачите в кіно, історично хибним є пов'язувати пентаграму з дияволом. Хоча символізм пентаграми було за це тисячоліття спотворено. Шляхом кровопролиття.

– Я щось не второпав.

Ленгдон глянув на прикрасу Фаша, не знаючи, як йому краще пояснити.

– Це все церква, сер. Символи, загалом, дуже живучі, але пентаграму спотворено зусиллями римської католицької церкви. То була частина зусиль Ватикану, спрямованих на те, щоб знищити поганські релігії та нав'язати масам християнство, коли церква розпочала кампанію проти поганських богів і богинь, переконавши більшість, що їхні символи позначають зло.

– Продовжуйте.

– Це є доволі поширеним у часи потрясінь, – продовжував Ленгдон, – коли нова влада бере старі символи та змінює їхнє значення. У боротьбі між поганськими та християнськими символами поганські програли: тризуб Посейдона став вилами диявола, ковпак мудреця – символом відьми, а пентаграма Венери – диявольським знаком.

– Цікаво, – кивнув Фаш у бік розпластаного тіла, – а поза? Що ви думаєте про це?

Ленгдон знизав плечима.

– Повторити символ – це найпростіший спосіб підсилити його. Жак Соньєр поклав себе як п'ятикутну зірку.

Фаш уважно подивився на розкидані в різні боки руки, ноги й голову Соньєра і провів рукою по своєму прилизаному волоссю.

– А те, що він *голий*? – буркнув він, вимовляючи це слово як щось огидне, і знову глянув на тіло чоловіка. – Навіщо він зняв свій одяг?

«Добре запитання», – подумав Ленгдон. Він замислився про це ще тоді, коли побачив фото.

– Мсьє Фаш, я не можу сказати напевне, чому містер Соньєр намалював цей символ на собі або ліг саме в такий спосіб, – мовив він. – Але я *можу* сказати вам, що така людина, як Соньєр, безсумнівно розглядала пентаграму як священне жіноче начало.

– А власна кров замість чорнила?

– Скоріш за все, йому просто більше нічим було писати.

Фаш якось мить помовчав.

– Мені здається, він писав власною кров'ю, щоб поліція виконала деякі криміналістичні процедури. Гляньте на його ліву руку.

Ленгдон обійшов тіло, присів навпочіпки і здивовано побачив, що куратор стискав у руках великий маркер із фетровим стрижнем.

– Соньєр тримав це, коли ми його знайшли, – сказав Фаш, відступивши від Ленгдона на кілька ярдів до розкладаного столика, на якому лежали інструменти, дроти, електронні прилади, і вів далі, перебираючи ті предмети: – Ми нічого не чіпали. Ви обізнані з таким типом ручок?

Ленгдон нахилився ще нижче, щоб розгледіти напис на маркері:

STYLO DE LUMIÈRE NPIRE

Він здивовано глянув угору. Ручками такого типу зі спеціальним фетровим вістрям користувалися музейники, реставратори та поліцейські для нанесення невидимих позначок на предметах. Ці ручки пишуть стійким чорнилом на спиртовій основі, і побачити написане

можна лише в темряві. Працівники музеїв такими маркерами позначають рами картин, які потребують реставрації.

Коли Ленгдон підвівся, Фаш вимкнув ліхтар, і галерея раптом занурилась у пітьму. А потім з'явився знову з якимось дивним світильником.

– Ви, можливо, знаєте, – сказав капітан, і його очі відблискували у фіолетовому сяйві, – у поліції використовують такий вид освітлення, коли шукають на місці злочину кров та інші речові докази. Тож ви можете уявити собі, наскільки ми були здивовані... – І він різко спрямував світло на тіло.

Ленгдон глянув униз і вражено здригнувся.

Поряд з тілом світилися пурпуровим останні слова куратора. Коли Ленгдон почав вдивлятися в мерехтливі літери, то відчув, що туман, який оповив цю ніч, густішає. Він ще раз перечитав послання і глянув на Фаша.

– Що, чорт забирай, усе це може означати?

Очі Фаша відсвічували білим.

– *Саме це запитання* ми хочемо поставити вам, мсьє.

Розділ 7

У церкві Сен-Сюльпіс на третьому поверсі ліворуч від хорів було скромне житло. Більше десяти років воно слугувало домом сестрі Сандрін Біель – шістдесятирічна черниця почувалася там комфортно.

Вона була відповідальна за нерелігійні аспекти існування церкви – догляд за будівлею, найм працівників, безпеку храму, коли не було парафіян, замовлення вина та облаток для причастя.

Тієї ночі, коли сестра вже спала у своєму невеличкому ліжку, її розбудив телефонний дзвінок. Вона втомлено підняла слухавку:

– Сестра Сандрін, церква Сен-Сюльпіс.

– Вітаю вас, сестро, – чоловік звернувся до неї французькою.

Сестра Сандрін сіла. Котра ж це година? Хоча вона і впізнала голос свого боса, але за п'ятнадцять років він ніколи не будив її. Абат був дуже побожною людиною, йшов додому і лягав спати відразу після меси.

– Я дуже перепрошую, що розбудив вас, сестро, – сказав абат, і його голос був дещо знервований і непевний, – та маю попросити вас про послугу. Мені щойно зателефонував впливовий американський єпископ. Можливо, ви чули про нього? Мануель Арінгароса.

– Голова «Opus Dei»? – «Звичайно ж, я чула про нього. Хто ж зі світу церкви може його не знати?» – подумала.

Згадка про «Opus Dei» була для неї неприємною. Їхній погляд на жінок був у кращому разі середньовічним. Сестра Сандрін була шокована, коли довідалась, що жінки в них були зобов'язані безкоштовно прибирати чоловічі житлові кімнати, поки чоловіки були на месі; жінки спали просто на твердій дерев'яній підлозі, коли чоловікам видавали солом'яні матраци, – усе це як додаткове покарання за первородний гріх. Вона знала, що «Opus Dei» раптом стала могутнішою в останні роки, після того як одна заможна секта нібито переказала мало не мільярд доларів на рахунок Ватиканського інституту релігійних досліджень, відомого як Банк Ватикану.

– Єпископ Арінгароса просив мене про послугу, – роздратовано сказав абат. – Один із його наближених цієї ночі в Парижі, і він завжди мріяв побачити Сен-Сюльпіс.

– Вночі? Але церква набагато цікавіша вдень.

– Сестро, я згоден з вами, але вважатиму за особисту послугу, якщо ви впустите його цієї ночі. Він буде, скажімо... о першій. Тобто за двадцять хвилин.

Сестра Сандрін нахмурилась.

– Звичайно. Буду рада допомогти.

Абат подякував їй та поклав слухавку.

Звісивши ноги з ліжка, сестра Сандрін повільно підвелася, відчуваючи босими ногами холодний камінь. Холод піднімався по всьому її тілу, і раптом вона відчула неясну тривогу.

Чи була то жіноча інтуїція?

Як віруюча, сестра Сандрін уміла знаходити мир завдяки заспокійливим голосам у власній душі. Однак тієї ночі ті голоси мовчали, як і вся порожня церква навколо неї.

Розділ 8

Ленгдон не міг відвести очей від мерехтливого пурпурового тексту на паркеті. Останнє послання Жака Соньєра зовсім не було схоже на передсмертний лист, принаймні як його собі уявляв Ленгдон.

Ось це послання:

13—3—2—21—1—1—8—5
O, Draconian devil!
Oh, lame saint!¹⁷

Хоча Ленгдон поняття не мав, що це означало, він таки збагнув інстинкт Фаша, що пентаграма якось пов'язана з поклонінням дияволу.

О, Драконів диявол!

Соньєр залишив посилення на диявола. Так само дивним був ряд чисел.

— Це схоже на числовий шифр.

— Так, — сказав Фаш, — наші дешифрувальники вже працюють над цим. Ми гадаємо, ці числа можуть бути ключем до того, хто його вбив. Можливо, телефон чи особистий ідентифікаційний номер? Чи мають ці числа якесь символічне значення для вас?

Ленгдон знову глянув на числа. Вони здавалися зовсім випадковими. Коли числа є частиною системи символів, вони зазвичай мають якийсь сенс, наприклад утворюють послідовність. Тут нічого подібного — пентаграма, текст, числа — вони, здавалося, ніяк не пов'язані одне з одним.

— Раніше ви говорили, — сказав Фаш, — що всі зусилля Соньєра були спрямовані на те, щоб скласти якесь послання... поклоніння богині чи щось на кшталт цього? Який зміст цього послання? Цей текст схожий на звинувачення. Вам так не здається?

Ленгдон намагався уявити собі останні хвилини куратора в пастці у Великій галереї, коли той знав, що помирає. Це виглядало логічно.

— Звинувачення на адресу вбивці цілком імовірно, я так думаю.

— Моя робота полягає в тому, щоб знайти ім'я цієї людини. Дозвольте спитати вас, мсьє Ленгдон. Якщо не брати до уваги цифр, що є дивним у цьому посланні?

— *Що є дивним?* Людина, яка помирає, замикає себе в галереї, знімає одяг, малює на собі пентаграму і пише загадкове звинувачення на підлозі. Тут усе є дивним!

— Соньєр був француз, — рішуче відповів Фаш, — він жив у Парижі. І, однак, він пише своє послання...

— Англійською мовою, — сказав Ленгдон, нарешті зрозумівши, що мав на увазі капітан. Фаш кивнув.

— *Précisément*¹⁸. Ви розумієте, чому саме?

Ленгдон знав, що Соньєр бездоганно володів англійською, але чому саме цією мовою писав він свої останні слова, збагнути не міг. Він знизав плечима.

Фаш знову вказав на пентаграму на животі Соньєра.

— Нічого спільного із поклонінням дияволу? Ви ще й досі сумніваєтесь?

Ленгдон сумнівався вже в усьому.

— Сукупність символів і текст не узгоджуються одне з одним. Мені шкода, але я більше нічим не можу допомогти.

¹⁷ О, Драконів диявол! О кульгавий святий! (англ.)

¹⁸ Точно (франц.).

– Можливо, так буде зрозуміліше, – Фаш відступив від тіла і підняв світильник, від чого освітлений простір став ширшим. – А тепер?

На подив Ленгдона, довпруг тіла куратора висвітилося коло. Очевидно, Соньєр, лежачи на підлозі, намагався накреслити кілька дуг, щоб опинитися всередині кола. Умить став зрозумілим його задум.

«Вітрувіанська людина», – збагнув Ленгдон.

«Вітрувіанська людина» да Вінчі стала по всьому світу своєрідним знаком культури, це зображення можна побачити навіть на килимках для комп'ютерних мишей і на футболках. Славний рисунок складається з ідеального кола, у яке вписано оголеного чоловіка, і його ноги й руки розпластані так само, як у мертвого Соньєра.

Да Вінчі. Ленгдона пройняв дроз подиву. Немає сумніву, Соньєр мав на увазі лише це.

В останні хвилини життя куратор зняв одяг і ліг, у натуральну величину створивши копію геніального рисунка Леонардо да Вінчі.

Коло стало тим головним елементом, якого бракувало. Жіночий символ захисту – оточене колом тіло оголеного чоловіка – завершував гармонію чоловічого й жіночого за да Вінчі. Тепер постає питання, *навіщо* Соньєр імітував славний рисунок.

– Мсьє Ленгдон, – сказав Фаш, – звичайно ж, така людина, як ви, знає, що Леонардо да Вінчі мав схильність до чорної магії.

Ленгдона здивувала обізнаність Фаша стосовно да Вінчі, і це, звичайно ж, нарешті могло пояснити підозрілість капітана до поклоніння дияволу. Да Вінчі завжди був «незручною» фігурою для істориків, особливо тих, хто дотримувався християнської традиції. Геніальний художник був гомосексуалістом; він різав трупи, щоб вивчати анатомію; він лишив дивовижні записи, які можна прочитати лише справа наліво; він вірив, що за допомогою алхімії свинець можна перетворити на золото і, можливо, навіть обдурити Бога й створити еліксир безсмертя.

«Нерозуміння породжує недовіру», – подумав Ленгдон.

– Я розумію, про що ви, – сказав він, – але насправді да Вінчі ніколи не практикував чорну магію. То була надзвичайно духовна людина, хоча так, його віра конфліктувала з офіційною церквою, – він пильно зважував кожне слово. – Погляди Соньєра мають багато спільного з да Вінчі... зокрема, він так само був стурбований тим, що церква демонізувала ідею богині.

Очі Фаша посуворішали.

– То ви гадаєте, Соньєр називає церкву кульгавим святим і безжальним дияволом?

Ленгдон вирішив, що розмова пішла не в той бік.

– Усе, що я можу стверджувати, – це те, що мсьє Соньєр присвятив своє життя вивченню історії богинь і тому, як сильно спотворила цю історію католицька церква. Він міг висловити своє розчарування в останньому прощанні.

– Розчарування? – спитав Фаш, і голос його прозвучав вороже. – У цьому посланні звучить радше лють, а не розчарування, чи не так? – він стиснув щелепи. – Мсьє Ленгдон, за час своєї служби я бачив багато смертей, і ось що хочу вам сказати. Коли людина гине від чийсь руки, я не вірю, що в останні хвилини вона писатиме темні духовні послання, яких ніхто не зрозуміє. Я вважаю, що в її думках буде одне, – Фаш понизив голос до шепоту, – *la vengeance*¹⁹. Я так гадаю, Соньєр писав це, щоб сказати нам, хто його вбив.

Ленгдон знову глянув на напис.

– Але він ніякою мірою нам цього не сказав.

– Ні?

¹⁹ Помста (франц.).

– Ні, – втомлено відбивався він, нічого не розуміючи. – Ви казали, що на Соньєра було вчинено замах у його кабінеті, дуже ймовірно, тим, кому він запропонував увійти.

– Так.

– Тоді дуже ймовірним є висновок, що куратор *знав* свого нападника.

Фаш кивнув.

– Продовжуйте.

– Отже, Соньєр *знав*, хто вбив його, то навіщо робити все це? – він вказав на підлогу. – Цифрові коди? Кульгавий святий? Пентаграма на животі? Це все занадто таємниче. Ні, я думаю, що, якби Соньєр хотів повідомити, хто вбивця, він просто написав би його *ім'я*.

Поки Ленгдон вимовляв ці слова, на обличчі Фаша вперше за весь вечір з'явилась самовпевнена усмішка.

– *Précisément*, – сказав він, – саме так.

А неподалік, у кабінеті Соньєра, за величезним столом куратора сидів лейтенант Колле. Якщо не звертати уваги на моторошну фігуру лялькового середньовічного лицаря, який стежив за ним із кутка столу Соньєра, Колле було комфортно. Він одяг навушники і відрегулював сигнал на вході на екрані системи стеження. Все працювало добре. Розмова у Великій галереї прослуховувалась надзвичайно добре.

Обернувшись до свого ноутбука, лейтенант перевірів навігатор системи стеження. На екрані висвітлився детальний план галереї, де лежало тіло куратора.

У глибині Великої галереї блимала крихітна червона цятка.

*La marque*²⁰.

Зараз Фаш тримає свою здобич на дуже короткому повідку. Він це вміє. Доводиться лише дивуватися холонокровності цього Ленгдона.

²⁰ Позначка (*франц.*).

Розділ 9

Щоб бути певним, що ніхто не переб'є його розмови з Ленгдоном, Безу Фаш вимкнув свій телефон. На жаль, то була дуже дорога модель із двостороннім радіозв'язком, і, попри його накази, один з агентів скористався цим.

– Капітане? – у слухавці тріщало, наче в рації.

Фаш гнівно стиснув зуби. Він кинув на Ленгдона спокійний погляд, ніби перепрошуючи.

– Хвилиночку, – він витяг телефон з-за пояса й натиснув кнопку радіозв'язку. – Слухаю!

– Капітане, прибув агент із департаменту шифрування.

Гнів Фаша вмиг послабився. Прибув дешифрувальник? Певне, то добра новина. Фаш, виявивши шифровку Соньєра на підлозі, надіслав усі знімки картини злочину до департаменту шифрування, сподіваючись, що там хтось пояснить йому, що саме намагався висловити Соньєр. Якщо хтось прибув звідтіля, це, найімовірніше, означає, що послання розшифровано.

– Я зараз зайнятий, – рішуче сказав він. – Попросіть дешифрувальника зачекати на командному пункті. Я поговорю з ним, коли звільнюся.

– З нею, – виправили його, – це агент Неве.

Настрій у Фаша відразу погіршився. Тридцятидворічну Софі Неве нав'язали йому два роки тому в рамках міністерської кампанії залучення жінок у поліцію.

Чоловік у слухавці продовжив:

– Агент Неве наполягає, що має негайно поговорити з вами, капітане. Я намагався зупинити її, але вона вже йде до галереї.

Фаш просто не міг повірити своїм вухам:

– Це нечувано! Я чітко сказав...

– Вибачте, мсьє...

За спиною в Ленгдона пролунав жіночий голос; він обернувся й побачив, що до них підходить молода жінка. Її густе волосся кольору бургунді вільно спадало їй на плечі, одягнена вона була дещо недбало в довгий, до колін ірландський светр кремового кольору та чорні легінси. На подив Ленгдона, жінка йшла просто до нього, простягаючи руку для привітання.

– Мсьє Ленгдон, я агент Софі Неве з департаменту шифрування, – вона говорила англійською з французьким акцентом. – Дуже рада бачити вас.

Ленгдон потиснув простягнуту руку і вмиг відчув на собі її рішучий погляд. Її пронизливі ясні очі були оливково-зелені.

– Капітане, – вона швидко обернулася до Безу Фаша, – дуже прошу вибачити, що перервала вас, але...

– Це дуже невчасно! – спалахнув Фаш.

– Я намагалась додзвонитися вам, – Софі продовжувала англійською, ніби з поваги до Ленгдона. – Я дешифрувала цифровий код.

У Ленгдона прискорено забилося серце. *Вона зламала код?*

– Я поясню, що саме, – сказала Софі. – А поки що у мене інформація для мсьє Ленгдона. На обличчі Фаша відбилася тривога.

– Для мсьє Ленгдона?

Вона кивнула і знову обернулася до Ленгдона.

– Ви маєте зв'язатися з посольством США, мсьє Ленгдон. Там для вас є повідомлення зі Штатів.

Ленгдон був здивований, його схвилюваність через розгаданий код змінилася раптовим занепокоєнням. *Повідомлення зі Штатів?* І хто б це міг шукати його? Лише кілька його колег знають, що він у Парижі.

Щелепи Фаша напружились від цієї новини.

– Посольство Сполучених Штатів? – спитав він із підозрою в голосі. – Як вони могли знати, що містер Ленгдон *тут*?

Софі знизала плечима.

– Очевидно, вони зателефонували містеру Ленгдону в готель, а порт'є сказав їм, що мсьє Ленгдона забрала поліція. У поліції мені сказали, що в них повідомлення для мсьє Ленгдона, і попросили передати це йому.

Брови Фаша збентежено піднялися. Він відкрив рота, щоб щось сказати, але Софі вже звернулась до Ленгдона.

– Мсьє Ленгдон, – сказала вона, витягаючи з кишені невеличкий клаптик паперу, – це номер служби повідомлень вашого посольства. Вони просили зв'язатися з ними якомога швидше, – і вона, пильно глянувши на нього, вручила йому папірець. – Поки я поговорю про код із капітаном Фашем, ви маєте зателефонувати туди.

Софі почала витягати мобільний телефон із кишені свого светра.

Фаш жестом зупинив її. Він був схожий на вулкан, який от-от почне вивергатися. Не відводячи очей від Софі, він витяг свій мобільний телефон і простяг його Ленгдону.

– Ця лінія безпечна, мсьє Ленгдон. Ви можете скористатися нею.

Він відвів Софі на кілька кроків і почав щось тихо говорити їй.

Відчуваючи до капітана все більшу й більшу неприязнь, Ленгдон увімкнув мобільний і набрав той номер, який дала йому Софі Неве, – паризький номер з комутатором.

На лінії прозвучали сигнали.

Один, другий, третій.

Нарешті відбулося з'єднання.

Та замість очікуваного оператора з посольства Ленгдон раптом почув французький автовідповідач. Як не дивно, але записаний голос видався йому знайомим: то був голос самої Софі Неве! Спантилений, він обернувся до неї.

– Я перепрошую, мадемуазель Неве, чи не помилились ви?

– Ні, це саме той номер, – швидко відповіла Софі, ніби передбачала зникання Ленгдона. – У посольстві автоматична система повідомлень. Ви маєте набрати комутатор, щоб прослухати своє повідомлення.

– Але... – почав Ленгдон.

– Це трицифровий код на папірці, який я вам дала, – Софі кинула Ленгдону мовчазний блискавичний погляд. Її очі ніби слали чіткий меседж: *Не ставте запитань. Робіть, як вам сказали!*

Ошелешений Ленгдон набрав цифри з папірця: 454. Попереднє повідомлення вмило урвалося, і він почув електронний голос, який заговорив французькою:

– У вас *одне* нове повідомлення.

Очевидно, 454 було кодом до її автовідповідача, щоб вона могла слухати повідомлення, коли її не було вдома.

«Я прослуховую повідомлення цієї жінки?»

Повідомлення стало проговорюватись, і то був голос Софі:

– Містере Ленгдон, – почувся схвилюваний шепіт, – *не реагуйте* на це повідомлення. Просто спокійно прослухайте його. Ви зараз у небезпеці. Тримайтеся до мене якомога ближче.

Розділ 10

Сайлас сидів за кермом чорного «ауді», яке Учитель приготував для нього, і дивився на величну церкву Сен-Сюльпіс. Підсвічені знизу прожекторами, дві її дзвіниці здіймалися вгору, як дужі вартіві. З обох боків ряди рівних контрфорсів виступали, як ребра красивого звіра.

«Ці погани у самому домі Господа ховають свій наріжний камінь». Він збирався знайти його і віддати Учителеві, щоб вірні отримали назад те, що братство багато років тому викрало в них.

Яким могутнім це зробить «Opus Dei»!

Припаркувавши «ауді», Сайлас видихнув, наказуючи собі зосередити розум на тому, що мають зробити його руки. Спогади про своє життя до того часу, як люди з «Opus Dei» врятували його, все ще не давали йому спокою...

При народженні його назвали не Сайласом, а якимось іншим іменем, тепер він навіть не може пригадати, як його звали батьки. Коли йому було сім років, він утік з дому. Його вічно п'яний батько, здоровенний вантажник з марсельського порту, весь час звинувачував матір у тому, що хлопець народився альбіносом.

Однієї ночі він побив її так сильно, що мати Сайласа вже не підвелася. Хлопець стояв біля нерухомої матері з нестерпним почуттям провини.

«То я винен!»

Ніби якийсь демон вселився в нього: він вскочив у кухню, схопив ножа, побіг до спальні, де його батько лежав на ліжку в п'яному дурмані. Не вимовивши ні слова, хлопець змусив батька заплатити за те, що той вчинив.

Він утік від того, що скоїв, але його дивна зовнішність виділяла його із числа інших юних втікачів, які заповнювали вулиці міста, тож він був змушений жити сам у підвалі напі-взруйнованої фабрики, харчуючись фруктами та сирою рибою, вкраденою в порту. «Привид, – шепотіли люди одне одному, лякаючись його блідої шкіри, – привид з очима диявола!»

І Сайлас почував себе приви́дом... прозорим... який мандрує від порту до порту, поки у вісімнадцять років злочини не привели його до в'язниці в Андоррі.

Провівши там дванадцять років, він так висох тілом і душою, що справді став прозо-рим.

*Yo soy un espectro*²¹.

Однієї ночі могутня рука струснула стіни його кам'яної камери, і привид прокинувся від криків своїх співкамерників. Ледь він скочив на ноги, як велика каменюка впала саме на те місце, де він щойно спав, залишивши отвір у стіні, яка здригалась. І в ту діру він побачив щось таке, чого не бачив десять років. Місяць у небі.

Коли землетрус іще тривав, привид продерся вузьким тунелем і, вибравшись із нього, скотився кам'янистим схилом до лісу. Далі він ішов усю ніч, майже непритомний від голоду, вздовж залізничного полотна і випадково натрапив на порожній вантажний вагон, куди заповз і заснув. А коли прокинувся, вагон їхав.

Прокинувся він від крику. Хтось розбудив його і викинув з вагона. Вкрай виснажений, він упав при дорозі й знепритомнів.

²¹ «Я привид» (*isp.*).

Повільно світало, і привид намагався зрозуміти, як довго він був мертвим. «День? Три дні?» Це не мало значення. Його ліжко було м'яке, а повітря навколо нього пахло карамеллю, і над ним схилився сам Христос.

«Я тут, – шепотів Він йому. – Камінь було відсунуто вбік, і ти народився знову. Ти врятований, мій сину. Благословенні ті, що йдуть моєю дорогою».

І він знову заснув.

Крик болю вирвав його з дрімоти. Він пішов коридором на крик. На кухні він побачив, як великий чоловік б'є меншого. Привид схопив великого й ударив його об стінку, той вирвався і втік, а тіло молодої людини в одязі священика залишилося. Піднявши пораненого священика – тому було зламано ніс, – привид поніс його до канапи.

– Дякую, друже мій, – сказав священик дивною французькою. – Гроші, офіровані на церкву, виявилися завеликою спокусою для крадія. – Він усміхнувся: – Мене звуть Мануель Арінгароса, і я місіонер з Мадрида, якого послали сюди, на північ Іспанії, будувати церкву. А як твоє ім'я, друже мій?

Привид не міг згадати.

– Де я? – глухо запитав він. – Як я потрапив сюди?

– Ти лежав на порозі мого дому. Ти був хворий, тож я годував тебе, піклувався про тебе. Ти пробув тут багато днів, – м'яко сказав молодий священик.

Привид розглядав свого молодого рятівника. Протягом багатьох років ніхто не був добрим із ним.

– Дякую, отче.

Священик торкнувся своєї губи, яка кровила.

– Це я маю бути вдячним тобі, друже мій.

Наступного ранку привид із подивом виявив газетну вирізку на тумбочці біля свого ліжка. Стаття була тижневої давності і написана французькою. Коли він прочитав її, то страх переповнив його, бо там йшлося про землетрус у горах, який зруйнував в'язницю, і про те, що багато небезпечних злочинців опинилося на свободі.

«Священик знає, хто я!» Він скочив з ліжка, готовий тікати.

– Книга Діянь Апостолів, – сказав голос з-за дверей, і молодий священик увійшов, усміхаючись. Його ніс був невміло забинтований, а в руках він тримав стару Біблію. – Розділ позначено.

Привид із острахом узяв Біблію.

Діяння, 16.

У тому розділі Нового Заповіту розповідалося про в'язня на ім'я Сайлас, який лежав голий і був битий у своїй темниці, співаючи гімни Господу.

Коли привид дійшов до вірша 26, він був приголомшений.

Раптом стався великий землетрус, так, що основа в'язниці захиталась, повідчинялися всі двері в'язничні.

Священик тепло всміхнувся.

– Віднині, друже мій, якщо в тебе немає іншого імені, я називатиму тебе Сайлас.

Привид кивнув. Сайлас. Він здобував тіло.

«Моє ім'я Сайлас».

– Час снідати, – сказав священик, – тобі будуть потрібні сили, якщо ти допомагатимеш мені будувати церкву.

Перебуваючи на висоті тисячі футів на Середземномор'ям, єпископ Арінгароса ледь помітив турбулентність, у яку потрапив літак. Його думки були зайняті майбутнім «Opus Dei». Він би хотів зателефонувати Сайласу в Париж. Але не міг.

– Це для твоєї безпеки, – пояснив Учитель, говорячи англійською з французьким акцентом. – Розмова може бути перехоплена. Наслідки можуть стати катастрофічними для тебе.

Арінгароса знав, що він мав слухність. Учитель, здається, був надзвичайно обережною людиною, він навіть Арінгаросі не відкрився, хто він. Але цю людину варто було слухатися. Зрештою, він звідкись отримав надзвичайно секретну інформацію: *імена чотирьох членів братства!*

– Єпископе, – сказав йому Учитель, – я все організував. Згідно з моїм планом, ви маєте наказати Сайласу протягом кількох днів спілкуватися по телефону лише зі мною. Ви не повинні в цей час розмовляти. Я роблю це заради захисту доброго імені – вашого і Сайласа... а також моїх інвестицій.

«Двадцять мільйонів євро, – подумав єпископ. – Допомога на щось надзвичайно важливе!» Він дозволив собі всміхнутися, що траплялось нечасто. Лише п'ять місяців тому він так боявся за майбутнє віри. Тепер воля Божа допомогла знайти рішення. Якщо відбуватиметься так, як планувалося, Арінгароса скоро володітиме чимось таким, що зробить його наймогутнішою постаттю в християнському світі.

Учитель і Сайлас не підведуть.

Учитель діяв заради грошей, Сайлас заради віри.

І гроші, і віра є могутньою мотивацією успіху справи.

Розділ 11

– Це жарт?! – Безу Фаш аж зблід, недовіжливо й люто дивлячись на Софі Неве. – Числовий жарт? Ваша професійна оцінка коду Соньєра полягає в тому, що ви вважаєте це чимось на кшталт математичного розіграшу?

– Цей код, – пояснювала Софі, – настільки простий, що Жак Соньєр мав бути певним: ми відразу все зрозуміємо, – вона витягла з кишені свого светра клаптик паперу і простягла його Фашу, – ось дешифрування.

Фаш глянув на нього.

1—1—2—3—5—8—13—21

– І це все?! – вигукнув він. – Усе, що ви зробили, – це поставили числа в порядку зростання.

У Софі вистачило нахабства задоволено всміхнутися.

– Саме так.

Голос Фаша став низьким, просто утробним:

– Агенте Неве, я не знаю, що ви тут робили, але пропоную вам доповідати швидше.

Він кинув стурбований погляд на Ленгдона, який стояв поряд із телефоном біля вуха, певне, все ще прослуховуючи повідомлення від посольства США. Обличчя Ленгдона посіріло, вочевидь новини були недобрі.

– Капітане, – сказала Софі небезпечно відважним тоном, – послідовність чисел, які ви тримаєте у своїх руках, є однією з найславетніших математичних прогресій в історії. Це послідовність Фібоначчі, – продовжила вона, кивнувши на папірець у руках Фаша. – Послідовність, у якій кожне число дорівнює сумі двох попередніх.

Фаш роздивився числа. Кожне з них і справді було сумою двох попередніх, і Фаш не міг уявити, який усе це мало стосунок до смерті Соньєра.

– Математик Леонардо Фібоначчі винайшов цю послідовність чисел у тринадцятому столітті. І, звичайно ж, то не випадково, що *всі* числа, написані Соньєром на підлозі, належать до славетної послідовності Фібоначчі.

Фаш деякий час дивився на молоду жінку.

– Добре, але що ви думаєте про те, *чому* Жак Соньєр вирішив їх написати? Що він цим сказав? Що це означає?

Вона знизала плечима.

– Нічого. В тому-то й річ. Це просто жарт. Це як узяти слова славетної поезії й написати їх у довільному порядку, щоб подивитись, чи хтось упізнає, звідки вони.

Фаш погрозово ступив уперед і наблизив своє обличчя майже впритул до обличчя Софі.

– Я сподіваюсь, ви маєте якесь адекватніше пояснення, аніж *це*.

М'які риси Софі стали на диво жорсткими.

– Капітане, враховуючи те, *що* у вас поставлено сьогодні на карту, я вважала, що вам варто було б знати, що Жак Соньєр міг просто гратися з вами. Мабуть, це не так. Я поінформую директора відділу дешифрування, що ви не потребуєте наших послуг.

Сказавши це, вона розвернулася на підборах і пішла тією ж дорогою, якою прийшла.

Спантеличений Фаш дивився, як жінка зникає у темряві. «Вона що, збожеволіла?» Він глянув на Ленгдона, який усе ще слухав повідомлення по телефону і, здавалося, був дуже занепокоєний. Коли він урвав зв'язок, то виглядав наче хворий.

– Щось сталося? – спитав Фаш.

Ленгдон ледь похитав головою. «Погані новини з дому», – подумав Фаш, помітивши, коли брав назад телефон, що його підозрюваний злегка спітнів.

– Нещасний випадок, – відповів Ленгдон затиноючись і дивно поглядаючи на Фаша, – один друг... – він вагався, – я маю летіти додому завтра вранці першим же рейсом.

Фаш не сумнівався в тому, що шок на обличчі Ленгдона був непідробним, але він відчув й іншу емоцію: йому здалося, в очах американця з'явився прихований страх.

– Мені шкода, – сказав він, уважно дивлячись на Ленгдона. – Може б, ви присіли?

Він рушив до однієї з лавок у галереї. Ленгдон неухважно кивнув, зробив кілька кроків до лавки, а потім зупинився.

– Взагалі-то, я хотів би скористатися туалетом.

Фаш був внутрішньо незадоволений, що допит уривався.

– Туалет. Звичайно ж. Давайте зробимо перерву на кілька хвилин, – він рушив назад довгим коридором у тому напрямку, звідки вони прийшли. – Є туалети біля кабінету куратора.

Ленгдон, вагаючись, вказав в іншому напрямку, в бік протилежного кінця Великої галереї.

– Мені здається, цей набагато ближче.

Фаш зрозумів, що Ленгдон мав рацію. Вони вже подолали дві третини довжини Великої галереї, а в кінці її було два туалети.

– Мені піти з вами?

Ленгдон похитав головою, вже йдучи галереєю.

– Немає потреби. І... я хотів би... я маю кілька хвилин побути сам.

Фаш був не в захваті від ідеї Ленгдона йти до туалету самому цим коридором, але він знав, що з Великої галереї був лише один вихід, а саме ґрати, під якими вони пролізли, і на першому поверсі біля кожного виходу вартувала охорона. Ленгдон не зміг би вийти так, щоб Фаш не взнав про це.

– Я маю на хвилинку повернутися до офісу мсьє Соньєра, – сказав він. – Прошу вас, підходьте туди, коли звільнитесь. Нам іще багато про що треба поговорити.

Сердитий, він рушив у протилежний бік, а Ленгдон зник у темряві. Підійшовши до ґрат, Фаш проліз під ними й увірвався в кабінет Соньєра.

– Хто дав дозвіл Софі Неве увійти в цю будівлю? – заревів він на агентів.

Першим відповів Колле.

– Вона сказала охороні внизу, що розшифрувала код.

Фаш озирнувся навкруги.

– Вона пішла?

– А хіба вона не з вами?

– Пішла, – Фаш визирнув у темряву коридору. Спочатку він хотів зв'язатися з охоронцями внизу й наказати затримати її та привести сюди, перш ніж вона піде з будівлі, а потім передумав.

Викинувши її з голови, він почав дивитися на мініатюру лицаря на столі Соньєра. А тоді обернувся до Колле:

– Ви стежите за ним?

Колле коротко кивнув, а потім повернув екран ноутбука до Фаша. Червона цятка чітко блимала на плані поверху біля приміщення, позначеного як туалети для відвідувачів.

– Гаразд, – сказав Фаш, виходячи в коридор, – я маю зателефонувати в одне місце. Пильнуйте, щоб підозрюваний не покинув приміщення.

Розділ 12

Роберт Ленгдон відчував легке запаморочення, поплентавшись до кінця Великої галереї. Телефонне повідомлення від Софі весь час програвалося в його голові.

Зайшовши до чоловічого туалету, Ленгдон клацнув вимикачем.

Приміщення було порожнє.

Він підійшов до умивальника й умив обличчя холодною водою. Різке світло залило голі кахляні стіни, які пахли дезінфекцією. Коли він витер обличчя, двері за його спиною рипнули. Він різко обернувся.

Увійшла Софі Неве, і в її зелених очах горів переляк.

– Слава Богу, ви тут. У нас небагато часу.

Ленгдон стояв біля умивальника, спантеличено дивлячись на поліцейську дешифрувальницю. Якусь хвилину тому він прослухав її телефонне повідомлення, і що більше він прокручував його в пам'яті, то більше переконувався, що вона говорила серйозно. *Не реагуйте на це повідомлення. Просто спокійно прослухайте його. Ви зараз у небезпеці. Тримайтеся до мене...* Ленгдон вирішив робити саме так, як радила Софі.

– Я хотіла попередити вас, мсьє Ленгдон, – почала вона, переводячи подих, – що ви *sous surveillance cachée*. За вами ведеться приховане стеження, – поки вона говорила, її англійська з акцентом відбивалася луною від кахляних стін, надаючи її голосу особливого звучання.

– Але... чому? – спитав Ленгдон. Софі вже пояснила це йому по телефону, але він хотів ще раз почути з її вуст.

– Тому що, – сказала вона, роблячи крок до нього, – Фаш підозрює у скоєнні вбивства саме вас. Гляньте, що у вас у лівій кишені піджака. Там доказ того, що вони стежать за вами.

Ленгдон відчув, що починає розуміти більше. Глянути у власну кишеню? Звучить, як дешевий фокус.

– Зараз.

Приголомшений Ленгдон засунув руку до лівої кишені свого твідового піджака – до тієї, якою ніколи не користувався. Спочатку він там нічого не знайшов, але ось пальці намацали щось незнайоме. Невеличке й тверде. Схопивши крихітний предмет, Ленгдон витяг його і здивовано втупився в нього очима. Це був металевий диск, схожий на кнопку або на батарейку для годинника. Раніше він ніколи не бачив такого.

– Що це?

– Це такий навігатор стеження, – сказала Софі, – який безперервно повідомляє про своє місцезнаходження центральній установці через супутниковий зв'язок. Його розташування можна визначити з точністю до двох футів на всій земній кулі. Вони тримають вас на електронному ланцюгу. Той агент, який забирав вас з готелю, підкинув вам його в кишеню ще до того, як ви вийшли з номера.

Ленгдон згадав, як усе відбувалося в номері готелю... швидкий душ, як він одягався, а лейтенант поліції чомно тримав його твідовий піджак, поки вони не пішли.

Погляд Софі був переконливий.

– Фаш не знає, що ви знайшли його, – вона зробила паузу, – вони підкинули це вам, бо подумали, що ви можете втекти. Власне, вони *очікували*, що ви тікатимете; і це посилить їхнє припущення.

– Навіщо мені тікати? – спитав Ленгдон. – Я нічого не робив!

І він сердито рушив до смітцевого бака, щоб викинути туди «жучок».

– Ні! – зупинила його Софі, схопивши за руку. – Хай він так і буде у вашій кишені. Якщо ви викинете це, то сигнал перестане рухатись і вони знатимуть, що ви його знайшли. Якщо Фаш подумає, що ви це виявили, то він...

Вона не закінчила своєї думки. Замість того вихопила металевий предмет із руки Ленгдона і поклала йому назад у кишеню піджака.

– «Жучок» залишиться у вас. Принаймні зараз.

Ленгдону стало зле.

– З якого дива Фаш вирішив, ніби я вбив Жака Соньєра?

– Був ще один доказ, якого ви не бачили, – обличчя Софі спохмурніло, – ви пригадуєте ті три рядки тексту, які Соньєр написав на підлозі?

Ленгдон кивнув. Слова і числа закарбувалися в його пам'яті.

Софі перейшла на шепіт.

– Був і *четвертий*, який Фаш сфотографував і стер перед тим, як прибули ви.

Ленгдон знав, що чорнило для маркера, яке проявляється, легко можна витерти, але навіщо Фаш нищив докази?

– В останньому рядку послання, – сказала Софі, – є те, чого Фаш не хотів, щоб ви знали. Принаймні, поки він не розбереться з вами. – Вона витягла з кишені свого светра аркуш із комп'ютерною роздруківкою фотографії та почала розпрямляти його. – Це *повне* послання, – і вона простягла аркуш Ленгдону.

Приголомшений, Ленгдон глянув на знімок. Останній рядок був для нього наче удар у живіт.

13—3—2—21—1—1—8—5

O, Draconian devil!

Oh, lame saint!

P. S. Find Robert Langdon²²

На кілька секунд він завмер, втупившись очима у фото. *P. S. Find Robert Langdon.*

Йому здалося, ніби підлога захиталась у нього під ногами. «Соньєр залишив постскрипtum із моїм іменем?» Він не міг навіть уявити чого б це.

– Отже, вам має бути ясно, – сказала Софі, пильно дивлячись на нього, – Фаш наказав, щоб вас притягли сюди серед ночі, бо вас підозрюють у першу чергу.

Принаймні тепер він зрозумів, чому Фаш виглядав таким самовдоволенням, коли Ленгдон висловив припущення, що Соньєру було б легше написати ім'я свого вбивці.

Знайти Роберта Ленгдона.

– Чому Соньєр написав це? – спитав Ленгдон, і його збентеження поступилося місцем гніву. – Навіщо мені було вбивати його?

– Фаш іще має розкрити мотив, але він записав усю свою розмову з вами, сподіваючись, що ви могли про це проговоритися.

Ленгдон відкрив рота, але не зміг вимовити жодного слова.

– У нього є мініатюрний мікрофон, – пояснила Софі, – його під'єднано до передавача в його кишені, який передає сигнал на командний пост.

– Це неможливо, – скипів Ленгдон, – у мене є алібі. Після свого виступу я зразу повернувся до готелю. Можете спитати на рецепції.

– Фаш уже це зробив. Йому повідомили, що ви взяли у порт'є ключ від номера десь о пів на одинадцяті. Вбивство відбулося ближче до одинадцятої. За цей час ви цілком могли вийти з готелю непоміченим.

– Це божевілля! У Фаша немає доказів!

Очі Софі розширились, ніби вона хотіла перепитати: «Немає доказів?»

– Мсьє Ленгдон, ваше ім'я написано на підлозі біля тіла Соньєра, і в щоденнику Соньєра сказано, що ви мали побачитися з ним приблизно в той час, коли було скоєно вбивство. У

²² P. S. Знайти Роберта Ленгдона (англ.).

Фаша більше ніж достатньо підстав затримати вас для того, щоб допитати, – вона зітхнула. – Жак Соньєр був дуже помітною і шанованою людиною в Парижі, і про його вбивство говоритимуть завтра в ранкових новинах. На Фаша будуть тиснути, щоб він знайшов убивцю, і він почуватиметься значно краще, якщо підозрюваний буде у в'язниці. Винний ви чи ні, але вас неодмінно затримає поліція, поки вони не з'ясують, що ж сталося насправді.

Ленгдон відчув себе, наче звір у клітці.

– А навіщо ви мені про все це говорите?

– Тому що, мсьє Ленгдон, я певна, що ви не винні, – Софі глянула кудись убік, а потім знову йому у вічі, – а ще й тому, що це частково *моя вина*, що ви потрапили в біду.

– Не розумію! Це *ваша* вина, що Соньєр намагався несправедливо звинуватити мене?

– Соньєр не намагався звинувачувати вас. Сталася помилка. Послання на підлозі було призначено мені.

Ленгдону потрібен був час, щоб перетравити це.

– Не розумію?

– То було послання не для поліції. Він писав його для *мене*. Мабуть, він поспішав і не подумав, як воно все виглядатиме в очах поліції, – Софі зробила паузу. – Цифровий код, який залишив Соньєр, справді не має ніякого сенсу, але Соньєр писав його, бо знав, що слідчі поліції передадуть його дешифрувальникам і послання потрапить до мене, як воно і сталося.

Ленгдон нічого не розумів у цьому нагромадженні подій.

– Але чому ви вирішили, що послання для вас?

– «Вітрувіанська людина», – категорично відповіла вона. – Цей малюнок завжди був моїм улюбленим серед робіт да Вінчі. Ним Соньєр хотів привернути мою увагу.

– Зачекайте. Ви сказали, куратор знав про ваш улюблений мистецький твір?

Вона кивнула.

– Я перепрошую. Про це важко говорити. Жак Соньєр і я... – Софі закашлялась, – ми посварилися десять років тому, – сказала вона й далі говорила пошепки, – ми майже не розмовляли відтоді. Цієї ночі, коли в наш відділ зателефонували, що його вбито, і я побачила світлини його тіла і текст на підлозі, то зрозуміла, що він намагається щось мені передати.

– Завдяки «Вітрувіанській людині?»

– Так. І літерам P. S.

– Постскриптуму?

Вона похитала головою.

– P. S. – то мої ініціали.

– Але ж ваше ім'я – Софі Неве!

Вона опустила очі.

– P. S. було моїм прізвиськом, коли я жила з ним, – вона почервоніла, – це означало *Princess Sophie*, принцеса Софі. Це, звичайно, дурниця. Але це було багато років тому. Коли я була маленькою дівчинкою.

– Ви були знайомі з ним, коли були маленькою дівчинкою?

– Дуже добре, – відповіла вона, і на її очах з'явилися сльози, – Жак Соньєр був моїм дідом.

Розділ 13

Час настав.

Виходячи з чорного «ауді», Сайлас відчував себе сповненим сили, а нічний вітерець розвівав його простору сутану. Грядуть великі зміни.

– *Nago la obra de Dios*, – прошепотів він, рухаючись до входу в церкву. – Я роблю Божу справу.

Він підняв свій білий, як у фантома, кулак і тричі постукав у двері. Через якусь мить засуви величезної дерев'яної брами почали рухатись, і сестра Сандрін привітала його. То була невеличка жінка зі спокійними очима, і Сайлас знав, що зможе легко здолати її, але він поклявся не застосовувати сили, поки це не стане необхідним. *Вона служниця храму, і то не її вина, що братство обрало її церкву схованкою для наріжного каменя. Її не варто карати за гріхи інших.*

– Ви американець? – спитала вона, заводячи його до храму. У нішах нефів було тихо, як у могилі, єдиною ознакою життя тут був слабкий запах ладану, який лишився після вечірньої меси.

– Я родом француз, – відповів Сайлас, – прийняв чернецтво в Іспанії, а зараз вчуся в Сполучених Штатах.

Черниця кивнула.

– І ви *ніколи* не були в Сен-Сюльпіс?

– Я зрозумів, який це страшний гріх.

– Вона краща вдень.

– Не сумніваюсь. Однак я дуже вдячний вам, що ви надали мені цю можливість вночі.

– За вас просив абат. Напевне, у вас є дуже могутні друзі.

«Ти навіть не уявляєш, які могутні», – подумав Сайлас.

Ідучи за сестрою Сандрін до бічного нефа, він був вражений, наскільки аскетичною виявилася Сен-Сюльпіс. Усередині було порожньо й холодно, оздоблено дуже скромно, що нагадало йому аскетичні собори в Іспанії. Коли він дивився на височенне склепіння з опорами, йому здалося, ніби він стоїть під перевернутим величезним кораблем.

«Добре порівняння», – подумав він. Корабель цього братства скоро перекинеться і піде на дно. Йому хотілося взятися до роботи і хотілося, щоб сестра Сандрін пішла звідти.

– Мені прикро, сестро, що вас розбудили через мене.

– Не страшно. Ви ж ненадовго в Парижі. Звідки ви б хотіли почати огляд?

Сайлас не відводив очей від віттаря.

– Не треба екскурсії. Я можу все оглянути сам.

– Мені не важко, – відповіла вона.

Сайлас зупинився. Вони дійшли до переднього ряду, і віттар був лише за п'ятнадцять ярдів. Він обернувся своїм масивним тілом до невеличкої жінки і відчув, як вона відсахнулася, коли зазирнула в його червоні очі.

– Не хочу видаватися нечемним, сестро, але я не звик заходити в Дім Господній задля екскурсії. Я б хотів помолитися, а вже потім оглянути церкву, – і він м'яко поклав свою важку руку їй на плече. – Сестро, прошу вас, вертайтеся до ліжка. Молитва вершиться на самоті.

– Як бажаєте, – але їй було не по собі.

Сайлас забрав руку з її плеча.

– Добрих снів вам, сестро. Нехай Бог береже вас.

– І вас так само.

Коли сестра Сандрін пішла вгору сходами, Сайлас став навколішки перед першим рядом, відчуваючи, як волоссяниця вп'ялася йому в ногу.

«Господи, тобі моя ця робота...»

Розділ 14

Софі подумала, як Фаш невдовзі з'ясує, що вона не пішла з будівлі Лувру. Побачивши приголомшення Ленгдона, вона не була певна, чи правильно вчинила, повівшись саме так.

«Але що ще я могла б зробити?»

Колись дідусь був для неї цілим світом, а зараз вона з подивом помітила, що майже не сумує за цією людиною. Жак Соньєр став для неї чужим. Їхні стосунки миттєво урвалися однієї березневої ночі, коли їй було двадцять два.

Десять років тому.

Софі випадково побачила, що її дід робить речі, що їх вона й уявити собі не могла.

«Якби я не бачила цього на власні очі...»

Занадто ошелешена, щоб слухати те, що намагався пояснити дід, Софі відразу переїхала, забравши гроші, які вона відклала, і винайняла маленьке помешкання разом з іншими дівчатами. Сказала дідові ніколи не дзвонити їй. Протягом цих років він надсилав їй картки й листи, бажаючи про зустріч, – у неї накопичилися десятки нерозпечатаних листів, – але, до його честі, він ніколи не порушив своєї обіцянки і не зателефонував їй.

До вчорашнього дня.

– Софі? – його голос в автовідповідачі звучав зовсім по-старечому. – Я так довго виконував твоє побажання... Мені важко телефонувати й зараз, але я повинен поговорити з тобою. Сталося жакливе.

Стоячи на кухні у своїй паризькій квартирі, Софі відчула холод, коли через стільки років знову почула голос дідуса. На неї накотилася злива спогадів.

– Софі, дуже прошу, послухай, – він говорив англійською, як тоді, коли вона була маленькою дівчинкою. *Французькою в школі. Англійською вдома.* – Це божевілля не може бути вічним. Невже ти не розумієш? Ми маємо колись поговорити. Прощу, виконай одне бажання свого дідуса. Зателефонуй мені до Лувру. Просто зараз. Боюся, і тобі, і мені загрожує велика небезпека.

Софі дивилась на автовідповідач. *Небезпека? Про що він?*

– Принцесо... – Голос дідуса хрипів від почуттів, яких Софі не могла витримати. – Я знаю, що приховував від тебе багато чого і тому втратив твою любов. Але то було для твоєї безпеки. Тепер ти повинна про все дізнатися. Прощу. Я маю розповісти тобі правду про твою родину.

Раптом Софі відчула стук власного серця. «Моя родина?» Її батьки загинули, коли їй було лише чотири роки. Їхнє авто впало з мосту в бурхливу ріку. Загинули не лише вони, а й бабуся і молодший брат, який також був у машині. В єдину мить згинула вся її родина. Вона зберігала про це вирізку з газети.

– Софі, – говорив дідусь в автовідповідач, – я чекав багато років, щоб поговорити з тобою. Зателефонуй мені до Лувру, тільки-но почувеш це. Чекатиму всю ніч. Так багато всього, що ти повинна знати.

Повідомлення закінчилося.

«Моя родина». Софі несподівано відчула, як від його слів усю її охопила невимовна туга.

І тепер, у темряві чоловічого туалету в Луврі, вона відчула відгомін того повідомлення. «Софі, ти і я в серйозній небезпеці... Зателефонуй мені».

Вона не зателефонувала йому. А тепер її діда вбито в його музеї. І він написав код на підлозі.

Код для неї.

Навіть не розуміючи значення цього меседжу, Софі була певна: ці слова звернені до неї. Її пристрасть та схильність до розшифрувань стали наслідком того, що її виховував Жак Соньєр, сам фанат кодів, словесних ігор і загадок. «Скільки вихідних ми провели, розв'язуючи різні головоломки та кросворди з газет?»

У дванадцять років Софі могла розгадати кросворд без будь-якої допомоги, дідусь навчив її розгадувати англійські кросворди, математичні загадки та шаради. Софі робила це дуже вправно. Врешті-решт завдяки своїй пристрасті Софі зробила кар'єру, ставши дешифрувальницею в поліції.

Цієї ночі її дід використав простий код, щоб поєднати двох незнайомих: Софі Неве та Роберта Ленгдона.

Виникає запитання: *навіщо?*

На жаль, приголомшений вигляд американця не давав Софі жодної ідеї, для чого її дідусь звів їх.

Вона знову спитала:

– Ви з дідом збиралися зустрітися цього вечора. Для чого?

Ленгдон виглядав насправду спантеличеним.

– Його секретарка зв'язалась, щоб узгодити зустріч, і я не питаю для чого, лише подумав, що було б непогано випити з ним після моєї лекції.

Софі глибоко зітхнула й повела далі.

– Дідусь зателефонував мені сьогодні вдень і сказав, що він і я у великій небезпеці. Ви *щось* тут можете пояснити?

У синіх очах Ленгдона відбилося занепокоєння.

– Ні, але зважаючи на те, що сталося...

Софі кивнула. Після подій цієї ночі вона була б цілковитою дурепою, якби не злякалася. Відчувши задуху, вона підійшла до маленького дзеркального віконця в дальньому кінці вбиральні й мовчки визирнула крізь сітку дротів сигналізації, прикріплену до скла. Було доволі високо, не менше сорока футів. Дорога вниз з боку майдану де Каррузель мало не впритул наближалась до будівлі. Софі могла побачити, що, попри пізній час, рух транспорту був інтенсивний і вантажівки стояли на світлофорі, чекаючи дозволу їхати.

– Не знаю, що й сказати, – мовив Ленгдон, стаючи в неї за спиною. – Мені шкода, але я нічим не можу допомогти.

Софі обернулася від вікна, відчувши в глибокому голосі Ленгдона щирий жаль. Незважаючи на халепу, в яку втрапив сам, він прагнув допомогти їй. Як дешифрувальниця вона заробляла собі на життя тим, що шукала зміст у начебто безглузких даних, і сьогодні вона таки розгадала, що Роберт Ленгдон – свідомо чи несвідомо – в якийсь спосіб володів украй потрібною їй інформацією. «Принцесо Софі, знайди Роберта Ленгдона». Ось так прямо її дід звернувся до неї. Їй потрібно обговорити з Ленгдоном багато чого. Багато чого обміркувати, щоб розгадати її таємницю.

Не відводячи очей від нього, вона сказала:

– Безу Фаш будь-якої миті може заарештувати вас. Я можу без проблем вийти з музею. Але ми маємо діяти разом.

Очі Ленгдона розширились.

– Ви хочете, щоб я втік?

– Зараз це для вас буде найрозумніше. Можна провести у в'язниці багато тижнів, чекаючи, поки французька поліція та посольство США домовлятимуться, які суди розглядатимуть ваш випадок. А можна піти звідси до вашого посольства, і ваш уряд має захистити вас, а ми з вами тим часом доведемо, що ви не причетні до цього вбивства.

Однак було видно, що Ленгдона це зовсім не переконало.

– Але ж у Фаша на кожному виході озброєні охоронці! І якщо ми втечемо і нас усе-таки не підстрелять, ми цією втечею підтвердимо, ніби я винний. Ви маєте заявити, що послання на підлозі – для *вас* і що моє ім'я там – ще не звинувачення.

– Я *зроблю* це, – швидко відповіла Софі, – але вже після того, як ви будете в безпеці у посольстві США. Воно лише за якусь мить звідси, і мою машину припарковано прямо біля музею. Невідомо, як діятиме Фаш. Ви ж бачите? Він зробив зараз усе, щоб довести, що ви винні. Єдина причина, чому він не заарештував вас, – він сподівається, що ви скажете або зробите щось таке, що зміцнить його позиції.

– Цілком правильно! Наприклад, я *втечу*.

Софі зітхнула. Визирнувши з вікна, вона побачила внизу бруківку. Якщо Ленгдон стрибатиме з такої висоти, то поламає обидві ноги. У кращому разі.

Однак вона прийняла рішення.

Роберт Ленгдон таки втече з Лувру, хоче він цього чи ні.

Розділ 15

– Де Ленгдон? – спитав Фаш.

– Усе ще в туалеті, мсьє, – відповів лейтенант Колле.

Фаш гмикнув.

– Хай посидить там, – сказав він, глянувши на червону цятку за плечем Колле. Об'єкту стеження, загалом, має надаватися максимальна свобода, щоб приспати його відчуття небезпеки. Ленгдон мав поводитися так, як йому комфортно. Однак він там майже десять хвилин.

«А це задовго».

– Капітане, – звернувся до нього один з агентів, – гадаю, вам самому варто було б відповісти на цей дзвінок.

– Хто це? – спитав Фаш.

Агент нахмурився.

– Директор департаменту дешифрування.

– То що?

– Це стосується Софі Неве, мсьє. Тут не все гаразд...

За кілька хвилин Фаш закінчив розмову і, підійшовши до Колле, наказав йому дозвонитися до агента Неве. Коли той не зміг зв'язатися з нею, Фаш почав метатися по кабінету.

– Що значить не відповідає? Ви ж телефонуєте на мобільний? Я знаю, він при ній.

– Може, в неї сіла батарейка. Або не чує дзвінка. А що хотіли в дешифрувальному? – насмілювався спитати лейтенант.

Фаш обернувся.

– Сказати, що вони не знайшли ніяких посилок щодо драконового диявола і кульгавих святих. А також вони хотіли сказати нам, що ідентифікували прогресію Фібоначчі, але підозрюють, що тут у неї не вкладено ніякого особливого змісту.

– Але ж вони вже послали до нас агента Неве, щоб вона нам це повідомила, – здивувався Колле.

Фаш похитав головою.

– Вони не посилали агента Неве.

– Що?

– Як каже завідувач, він викликав увесь відділ прийти і глянути на зображення, які я йому надіслав, і коли прийшла агент Неве, вона кинула погляд на фотографії Соньєра і на код та пішла з офісу, не сказавши ні слова. Завідувач сказав, що його не здивувала її поведінка, бо, певна річ, вона була засмучена.

– Засмучена? Чого б це?

Фаш помовчав хвилину.

– Я не знав цього і, здається, завідувач відділу так само, поки один співробітник не повідомив йому, що Софі Неве є, очевидно, онукою Жака Соньєра.

Вони не встигли обміркувати цієї новини, бо в темряві порожнього музею заревів сигнал тривоги.

– Велика галерея, – закричав один із агентів, – чоловічий туалет!

Розбито вікно в чоловічому туалеті?

Фаш підбіг до Колле.

– Де Ленгдон?

– Усе ще в туалеті, – Колле вказав на миготіння червоної цятки на екрані його ноутбука, – але ж, Боже мій! – вигукнув він, втупившись очима в екран. – Розбите вікно в чоловічому туалеті? Ленгдон іде до підвіконня!

Фаш зірвався з місця. Вихопивши револьвера з кобури, капітан вилетів з кабінету.

Колле бачив на екрані, що мерехтлива точка дісталася до підвіконня, а потім вчинила щось абсолютно неочікуване. Точка опинилася *за межами* будівлі.

– Ісусе! – він звівся на ноги. Порухавши мишкою, Колле відкалібрував програму стеження. Збільшивши масштаб, він міг бачити точне розташування сигналу.

Той завмер у центрі майдану Каррузель. І більше не рухався.

Ленгдон вистрибнув!

Радіоповідомлення для Фаша перекрикувало сигнали тривоги.

– Він вистрибнув! – закричав Колле. – Сигнал свідчить, що він на площі Каррузель!

Фаш чув ці слова, але вони не мали для нього сенсу. Він усе біг. Цей коридор, здається, ніколи не закінчиться. Пробігаючи біля тіла Соньєра, він побачив нарешті вогники перегородки в самому кінці крила Денон.

– Зачекайте, – по радіо до нього знову долинув голос Колле, – він рухається! Боже мій, він живий! Ленгдон рухається!.. Він прямує по Каррузель! Зачекайте!.. Він набирає швидкість. Рухається занадто швидко!

Добігши до перегородки, Фаш проповз під нею і вбіг до туалету.

Тепер звук сирен зовсім перекрикував радіотелефон:

– Він має бути в машині! Я гадаю, він у машині! Я не можу...

Слова Колле розчинилися в ревінні сигналізації, коли Фаш увірвався до чоловічого туалету з револьвером наготові. Здрагаючи від пронизливого виття, він оглянув приміщення.

Там було порожньо. Фаш умить спрямував погляд до вибитого вікна. Підбіг до нього і визирнув через край. Ленгдона ніде не було видно.

Знову виник голос Колле, а виття сирен нарешті припинилося.

– Рухається на південь, усе швидше, перетинає Сену по мосту Каррузель!

Фаш глянув праворуч. Єдина машина на мосту Каррузель – величезний трейлер з причепом, який їхав на південь від Лувру. Причеп було накрито вініловим тентом, який здався був схожий на гігантський гамак. Фаш здригнувся, уявивши собі, як трейлер, певне, лише на якусь мить зупинився на червоне світло прямо під вікном туалету.

«Божевільний ризик», – подумав Фаш. Ленгдон не міг знати, що там, під тентом. Стрибок з висоти сорока футів? То було божевілля.

– Він повернув праворуч, до мосту Сент-П'єр, – повідомив Колле.

Звичайно ж, трейлер, який проїхав по мосту, сповільнить швидкість і поверне праворуч до мосту Сент-П'єр. Здивований, Фаш дивився, як трейлер зникає за рогом.

«Зараз усе скінчиться», – був переконаний Фаш. За кілька хвилин трейлер буде оточений. Він передав по рації Колле:

– Підженіть мою машину з-за рогу. Я хочу бути там, коли його заарештують.

Поквапливо рухаючись Великою галереєю, він думав, чи лишився Ленгдон живим після стрибка.

Але справа не в цьому.

Ленгдон утік! Отже, він справді винний.

За якихось п'ятнадцять ярдів від туалетів Ленгдон і Софі стояли в темному кутку Великої галереї, притискаючись спинами до однієї з великих перегородок, яка ховала туалети від галереї. Вони ледь встигли сховатися, коли Фаш промчав неподалік них із револьвером і влетів до туалету.

Попередні шістдесят секунд пролетіли, наче в імлі.

Ленгдон стояв у туалеті, не бажаючи тікати з місця злочину, якого він не чинив, а Софі розбиралася із сигналізацією на дзеркальному вікні.

– Невелике зусилля, – сказала вона, ігноруючи дзвінок мобільника, – і ви зможете вибратися звідси.

Зусилля? Ленгдон тривожно визирнув з вікна.

Там, на вулиці, зупинилася на червоне світло величезна вісімнадцятиколісна вантажівка.

Ленгдон сподівався, Софі не подумала про те, про що подумав він.

– Софі, то не вихід. Якщо я стрибатиму, то...

– Дайте сюди «жучок».

Приголомшений Ленгдон засунув руку до кишені й копирсався там, поки не намацав маленький металевий диск. Софі взяла його і вмить кинулась до умивальника. Схопила брусок мила і великим пальцем втиснула в нього «жучок». Тільки-но диск увійшов у м'яку поверхню, вона проштовхнула його глибше, щоб він звідти не випав.

Вручивши мило Ленгдону, вона витягла з-під умивальника важку циліндричну урну для сміття. І, перш ніж Ленгдон зміг висловити протест, Софі побігла до вікна, тримаючи урну перед собою, як стінобитну зброю. Спрямувавши днище урни в центр вікна, вона вибила скло.

Сигнали тривоги заверещали на таких децибелах, що аж заболіли вуха.

– Дайте сюди мило! – гукнула Софі, ледь перекрикуючи сирени.

Ленгдон простяг їй мило.

Взявши мило в долоню, вона прицілилась на покривало вісімнадцятиколісної вантажівки, яка спокійно стояла собі внизу. Тільки-но світлофор став зеленим, як Софі глибоко зітхнула і жбурнула мило в ніч за вікном.

Мило полетіло вниз, упало на блакитну вінілову поверхню, яка накривала вантаж у трейлері, і ковзнуло всередину, коли вантажівка рушила з місця.

– Вітаю! – сказала Софі, потягнувши його до виходу. – Ви щойно втекли з Лувру.

Вибігши з чоловічого туалету, вони сховалися в темряві, коли повз них промчав Фаш.

Розділ 16

– Тут десь метрів за п'ятдесят у задній частині Великої галереї є пожежні сходи, – сказала Софі. – Тепер охорона не ходить по периметру, ми можемо скористатися ними.

Вийшовши з тіні, вони, ховаючись, рушили порожнім коридором Великої галереї. Дорогою Ленгдон мав таке відчуття, ніби він складав у темряві якийсь філігранний пазл.

– Чи не думаєте ви, – прошепотів він, – що це сам *Фаш* написав послання на підлозі?

Софі навіть не обернулась до нього.

– Це неможливо.

Ленгдон не був настільки певним.

– Він чомусь хоче зробити мене винним. Можливо, моє ім'я на підлозі допомогло б йому?

– А числа Фібоначчі? А P. S.? А весь цей символізм богинь да Вінчі? Це напевне почерк мого діда.

Ленгдон погодився, що Софі має рацію. Всі символи зчіплювалися один з одним дуже вправно – пентаграма, «Вітрувіанська людина», да Вінчі, богині і навіть числа Фібоначчі. *Ідеальний символічний ряд.*

– А ще він зателефонував мені сьогодні. Мій дідусь сказав, що має щось повідомити мені. Я певна, це послання з Лувру було його останньою спробою передати мені щось дуже важливе, щось таке, що допоможе мені розібратися де в чому.

Ленгдон нахмурився. *O, Draconian devil! Oh, lame saint!* Він хотів би розшифрувати це послання і заради Софі, і задля себе самого. Ситуація однозначно погіршилася відтоді, як він уперше побачив ці слова. Його удаваний стрибок з вікна туалету ніяк не допоможе йому налагодити стосунки з Фашем. Він сумнівався, що капітан французької поліції сприйме з гумором те, що він переслідував і намагався заарештувати шматок мила.

– Скоро буде вихід, – сказала Софі.

– Ви думаєте, що *числа* в посланні від вашого діда містять ключ до розуміння інших рядків?

Ленгдон одного разу опрацьовував кілька манускриптів сімнадцятого століття, які містили шифри, в яких певні рядки являли собою ключі для розшифрування інших рядків.

– Я весь вечір думала про ці числа, але нічого не бачу. Математично вони є випадковими. Для дешифрувальника це тарабарщина.

– А втім, вони є частиною послідовності Фібоначчі. Це не може бути простим збігом.

– Не може. Взявши ряд Фібоначчі, мій дід ніби дає мені код для чогось іншого, як і тим, що писав англійською і використав мій улюблений мистецький твір, або тим, що намалював на собі пентаграму. Все це робилося для того, щоб привернути мою увагу.

– А пентаграма особисто для вас щось означає?

– Так. Я ще не розповідала вам про це, але пентаграма була особливим символом для нас із дідусем, коли я піросла. Ми грали в карти Таро, просто так, для розваги, і моя вказівна карта *завжди* виявлялась із пентаклів²³. Я певна, він підігрував мені, але ми дуже любили цю розвагу.

Ленгдону стало не по собі. *Вони грали в Таро?* Середньовічна італійська гра – спочатку це був секретний засіб поширення системи вірувань, заборонених церквою, – сповнена прихованих символів. З двадцяти двох старших карт варто лише згадати ті, що називалися *Папеса, Імператриця, Зірка*.

«У Таро масть для жіночої божественності – це пентакль», – подумав він.

²³ Пентакль – пентаграма, вписана в коло.

Вони дійшли до пожежних сходів, і Софі обережно відчинила двері й повела Ленгдона підсвіченими сходишками вниз до підвального поверху, весь час пришвидшуючи крок.

– Ваш дідусь, – говорив Ленгдон, намагаючись не відставати від неї, – коли розповідав вам про пентаграму, часом не згадував про поклоніння богині й обурення католицької церкви з цього приводу?

Софі похитала головою:

– Мене більше цікавив математичний аспект: Золотий перетин – ϕi , числа Фібоначчі й таке інше.

Ленгдон був здивований:

– Ваш дідусь розповідав вам про число ϕi ?

– Звичайно! Золотий перетин! – раптом на її обличчі відбилосся зняковіння. – Він часто жартував, що я також наполовину богиня... через ті літери, з яких складається моє ім'я.

Ленгдон на якусь мить замислився, а потім протягнув:

– *C-o-phi!*

Усе ще йдучи вниз, Ленгдон замислився про число ϕi . Він починав розуміти, що коди Соньєра були ще краще узгоджені між собою, ніж йому здавалося спочатку.

Да Вінчі... Числа Фібоначчі... Пентаграма ...

Неймовірно, але всі ці речі були поєднані однією концепцією, такою основоположною для історії мистецтва, що Ленгдон присвячував їй кілька лекцій свого курсу.

Фі. 1.618.

Ленгдон упіймав себе на тому, що знову думає про курс «Символізм мистецтва», який він читав у Гарварді.

– Хто може сказати, яке число написано на дошці? – спитав він в аудиторії.

Підняв руку студент-математик.

– Це число ϕi .

– Дуже добре, Стетнере, – сказав Ленгдон. – Отже, ϕi , – зустрічайте.

– Але не плутати його з числом ni , – додав Стетнер.

– Число ϕi , – продовжував Ленгдон, – одна ціла шістсот вісімнадцять тисячних, є дуже важливим у мистецтві. Його вважають найкрасивішим числом Всесвіту.

Ленгдон, вивішив зображення на екран, розповідав, що число ϕi взято з послідовності Фібоначчі та що пропорції рослин, тварин і навіть людей з незбагненною точністю відповідають відношенню ϕi до одиниці.

– ϕi присутнє в природі повсюдно, – сказав Ленгдон, вимикаючи світло, – тож у давнину дійшли висновку, що цьому числу Творець Всесвіту відвів особливу роль, і дали йому назву *Золота пропорція, Золотий перетин*.

– Зачекайте, – заперечила студентка в першому ряду, – я ніколи не бачила золотого перетину в біології.

– Справді? – усміхнувся Ленгдон. – А чи вивчали ви співвідношення жіночого й чоловічого у бджолиному вулику?

– Звичайно! Самиць завжди більше, ніж самців.

– Правильно! А чи відомо вам, що коли поділити число самиць-бджіл на число самців у будь-якому вулику світу, завжди отримаємо те саме число? ϕi .

Далі Ленгдон спроектував зображення спіральної черепашки.

– Впізнаєте?

– Це молюск, – каже студентка праворуч.

– Точно. А чи відомо вам, чому дорівнює відношення діаметра кожного попереднього витка спіралі до діаметра наступного? Правильно, ϕi . Золота пропорція. Одна ціла шістсот вісімнадцять тисячних.

Ленгдон став змінювати світлини: голівка соняшника, соснова шишка, розташування листя рослин на стеблі, будова комах – усюди можна знайти дивовижне співвідношення, яке наближається до золотой пропорції.

– Це просто диво! – вигукує хтось.

– Так, – погоджується хтось іще, – але до чого тут мистецтво?

– О, – каже Ленгдон, – чудове запитання!

Він висвітлює славнозвісне зображення оголеного чоловіка – «Вітрувіанську людину» Леонардо да Вінчі, – назване так на честь Марка Вітрувія, блискучого римського архітектора, який писав про золотий перетин у зв'язку з архітектурою.

– У ті дні ніхто краще, ніж да Вінчі, не розумів структури людського тіла. Да Вінчі, власне, викопував мертвих, розрізав їх, щоб виміряти точні пропорції людських кісток. Він був першим, хто показав, що людське тіло складається з будівельних блоків, співвідношення пропорцій яких завжди дорівнює фі, – він усміхнувся, – ми будемо ще багато разів посилятися в цьому курсі на да Вінчі. Так багато символів приховано всюди, що ви й не уявляєте собі!

– Ходімо! – прошепотіла Софі. – Що сталося? Ми вже майже прийшли. Покваптесь!

Ленгдон завмер, приголомшений раптовим осяянням.

O, Draconian devil! Oh, lame saint!

Софі обернулася до нього.

«Не може бути, щоб усе виявилось таким простим».

Але він уже знав, що все саме так.

І тут, у нетрях Лувру, коли образи фі та да Вінчі викликали в нього мало не запаморочення, Роберт Ленгдон несподівано розшифрував код Соньєра.

– О, Draconian devil! – вимовив він. – Oh, lame saint! Це ж найпростіший у світі код.

Софі зупинилась на сходинках нижче і глянула на нього, не розуміючи, що сталося.

– Ви сказали, – голос Ленгдона тремтів він хвилювання, – числа Фібоначчі мають сенс, лише якщо вони записані в певній послідовності. Інакше це математична нісенітниця.

Софі не розуміла його слів.

– Порушений ряд Фібоначчі є ключем, – пояснив Ленгдон, узявши в неї роздруківку.

– Ці числа – підказка, як розшифровувати слова в посланні. Ваш дід написав їх не в тому порядку, щоб сказати нам, як застосувати той самий підхід до цього тексту. *O, Draconian devil? Oh, lame saint?* Ці рядки нічого не означають. Це просто безладний набір літер.

– Ви гадаєте, що весь меседж – *це анаграма?* – вона пильно глянула на нього.

Ленгдон мовчки витяг авторучку з кишені піджака і поміняв літери місцями.

O, Draconian devil!

Oh, lame saint!

було ідеально анаграмою:

Leonardo da Vinci!

The Mona Lisa!

Розділ 17

The Mona Lisa.

На якусь мить Софі, стоячи перед виходом на сходах, забула про свій намір тікати з Лувру.

Дивлячись на анаграму, вона була приголомшена тим, що не зуміла розшифрувати її сама.

– Просто не можу збагнути, – сказав Ленгдон, втупившись у роздруківку, – як ваш дід створив таку хитромудру анаграму за кілька хвилин до смерті.

Софі знала пояснення, і від усвідомлення цього їй ставало ще гірше. «Я б мала побачити це зразу!» Вона згадала, що дідусь розважався тим, що створював анаграми відомих творів мистецтва. А коли Софі ще була маленькою дівчинкою, через одну з анаграм він навіть мав клопіт. Якось американський мистецький часопис брав у нього інтерв'ю, і Соньєр висловив свою нелюбов до кубізму початку двадцятого століття, звернувши увагу на те, що шедевр Пікассо «*Les Demoiselles d'Avignon*»²⁴ був ідеальною анаграмою речення *vile meaningless doodles*²⁵. Прихильники Пікасо були обурені.

– Ймовірно, дідусь уже давно створив цю анаграму, – сказала Софі, глянувши на Ленгдона. *А зараз він був змушений використати її як імпровізований код.* Вона здригнулася: на мить їй здалося, що вона виразно чує голос діда.

Leonardo da Vinci!

The Mona Lisa!

Софі так і не могла збагнути, чому заключні слова послання до неї були якось пов'язані з цією славетною картиною, але могла припустити лише одну причину, і це дуже непокоїло.

То не були заключні слова...

Чи мала вона підійти до «Мони Лізи»? Може, дідусь залишив для неї послання ще й там? Це здавалося цілком імовірним. Зрештою, славнозвісна картина висить у залі для приватного перегляду, доступ до якого можливий лише з Великої галереї. Тепер Софі збагнула, що двері до цього приміщення знаходяться лише за якихось двадцять метрів від того місця, де лежить мертвий дідусь.

Софі, глянувши на сходи, губилася в думках. Вона знала, що має негайно вивести Ленгдона з музею, але інтуїція гнала її до «Мони Лізи». Якщо дідусь залишив їй таємницю, мало яке місце на світі було б більш підходящим для цього.

– Вона трохи далі, – прошепотів дідусь, коли Софі вперше, ще дитиною, йшла до крила Денон. Тримавши за маленьку ручку, він вів її спорожнілим музеєм уже після його закриття.

Софі було шість років. Вона відчувала себе крихітною і загубленою, коли дивилась на височенну стелю вгору та на підсвічування вниз. Її лякав порожній музей, але вона не хотіла показувати цього дідусеві. Вона міцно стиснула щелепи і відпустила його руку.

Софі не раз бачила репродукції «Мони Лізи» в книжках, але та їй зовсім не подобалась. Дівчинка не могла зрозуміти, чому навколо цієї картини стільки галасу.

Коли вони увійшли до *Salle des Etats*, де зберігалась «Мона Ліза», Софі уважно оглянула вузьку кімнату і зупинила погляд на головній її мешканці, яка перебувала в центрі стіни праворуч під захисним плексигласом.

Дідусь підвів її до картини:

– Дивись, Софі. Мало хто має нагоду побути з нею наодинці.

²⁴ «Авіньйонські дівчата» (франц.).

²⁵ Бридкі безглузді бовдури (франц.).

Долаючи недобре передчуття, Софі повільно рушила до картини. Дівчинка так багато чула про «Мону Лізу», що їй здавалося, ніби вона йде до королеви. Затамувавши подих, вона глянула знизу вгору й побачила її всю.

Вона не знала, що очікувала відчуття, але напевне не це. Ніякого шоку. Ніякої дивовижі. Відоме всьому світові обличчя було точнісінько таке саме, як на репродукціях. Софі мовчки стояла перед нею, чекаючи, ніби щось має статися.

– Як вона тобі? – пошепки спитав дідусь, стоячи ззаду. – Гарно, правда?

– Вона зовсім малá.

Соньєр усміхнувся.

– Ти теж малá і гарна.

«Я не гарна», – подумала вона. Софі не любила своє руде волосся і веснянки, і те, що була вищою за всіх хлопців у класі. Вона ще раз глянула на «Мону Лізу» й похитала головою:

– Здається, ніби вона щось знає... як діти в школі, які щось приховують.

Дідусь засміявся.

– Це одна з причин, чому вона така знаменита. Люди люблять вгадувати, чому вона усміхається.

– А *ти* знаєш, чому вона усміхається?

– Може, й знаю, – підморгнув їй дідусь, – колись я розповім тобі про це.

Софі тупнула ніжною.

– Я тобі казала, я не люблю, щоб були загадки!

– Принцесо, – всміхнувся він, – життя сповнене загадок. Усе відразу знати не можна.

– Я повертаюся, – повідомила Софі, і її голос луною озвався на сходах.

– До «Мони Лізи»? – здригнувся Ленгдон. – *Прямо зараз?*

Софі усвідомлювала, що ризикує.

– Мене не підозрюють у вбивстві. Тому я не можу втратити цей шанс. Я маю зрозуміти, *що* дідусь намагався сказати мені.

– А як же посольство США?

Софі почувалася винною, що змусила Ленгдона тікати, а тепер кидає його, але не бачила іншого виходу. Вона вказала йому на металеві двері внизу.

– Виходьте через ці двері та тримайтеся освітлених вказівників, вони виведуть вас до турнікету, через який ви зможете спокійно вийти. – Вона простягла Ленгдону ключі від машини. – Мій червоний «смарт» припарковано на службовій стоянці. Ви знаєте, як доїхати звідси до вашого посольства?

Ленгдон кивнув, дивлячись на ключі у своїй руці.

– Послухайте, – сказала Софі, стишуючи голос, – я думаю, дідусь залишив мені повідомлення через «Мону Лізу», щось на кшталт ключа, про того, хто вбив його. Або чому мені загрожує небезпека. «Або що сталося з моєю родиною». Я маю піти й подивитись.

– Але, якщо він хотів попередити вас про небезпеку, чому він перед смертю просто не написав це на підлозі? Навіщо ця складна гра в слова?

– Дідусь намагався про щось повідомити мене, я не знаю, про що саме, але він напевне не хотів, щоб про це довідався іще хтось. Навіть поліція. Як би дивно це не звучало, я думаю, він хотів, щоб я підійшла до «Мони Лізи» раніше, ніж будь-хто.

– Я піду з вами.

– Ні! Ми не знаємо, як довго у Великій галереї нікого не буде! Ви маєте йти звідси, – вона підбадьорливо всміхнулася йому. – Побачимось в посольстві, містєре Ленгдон!

Ленгдон здавався незадоволеним.

– Ми побачимось лише за *однієї* умови, – твердо відповів він, і Софі приголомшено глянула на нього.

– За якої?

– За тієї, що ви більше не звертатиметесь до мене «містер Ленгдон».

Софі побачила, як на обличчі Ленгдона з'являється усмішка, і сама усміхнулася йому у відповідь.

– Щастя вам, Роберте.

Коли Ленгдон спустився сходами до самого низу, його ніздрі безпомилково вловили запах лляної олії та гіпсового пилу. Перед ним були освітлені літери *SORTIE/EXIT* і стрілка, яка вела в довгий коридор.

Майстерна анаграма Соньєра так і стояла перед очима Ленгдона, і він усе думав, що ж Софі знайде в «Мони Лізи» і чи знайде там щось? Здається, вона була переконана, що дід наказував їй ще раз підійти до славетної картини. Це було дуже схоже на правду, але Ленгдона почало мучити одне питання.

P. S. Знайти Роберта Ленгдона.

Соньєр написав його ім'я на підлозі, наказуючи Софі знайти його. Навіщо? Щоб він всього-на-всього допоміг їй розгадати анаграму? Це мало ймовірно. Зрештою, в Соньєра не було підстав вважати, ніби Ленгдон має особливий хист до анаграм.

Софі мала сама розгадати анаграму. Ленгдон раптом, як ніколи раніше, відчув свою впевненість у цьому, і цей висновок не зовсім узгоджувався з діями Соньєра.

«Чому я? – гадав він, ідучи до виходу. – Що таке важливе для Соньєра я знаю?»

І раптом завмер на місці, вражений. Його очі розширилися, він похапцем витяг роздруківку з кишені. І ще раз глянув на послання Соньєра.

P. S. Знайти Роберта Ленгдона.

Він зосередився на двох літерах:

P. S.

І цієї миті відчув, як суміш символів, яку утворив Соньєр, набула гранично ясного змісту. У його мозку наче спалахнула блискавка: він миттєво зв'язав між собою все, що знав з історії символів. І те, що зробив сьогодні Жак Соньєр, знайшло цілком логічне пояснення.

Ленгдон гарячково намагався осмислити наслідки свого відкриття. Похитуючись, він дивився туди, звідки щойно прийшов.

«Чи є ще час?»

А втім, не має значення.

Не вагаючись, він щодуху побіг назад до сходів.

Розділ 18

Захекана Софі стояла перед дерев'яними дверима кімнати, яка була мешканням «Мони Лізи». Перш ніж увійти, вона кинула погляд туди, де за двадцять ярдів лежало тіло дідуся, освітлене переносною лампою.

Її охопило каяття, глибокий сум прийшов разом із почуттям вини. Скільки разів за останні десять років дідусь озивався до неї, а Софі лишала його листи й бандеролі нерозпечатаними, уривала всі його спроби зустрітися. «Він брехав мені! Він причетний до жахливих таємниць! То що мені робити?»

А тепер дідусь мертвий і розмовляє з нею з того світу.

«Мона Ліза».

Вона штовхнула величезні дерев'яні двері, ті відчинилися навстіж. Якусь мить Софі стояла на порозі, оглядаючи велике квадратне приміщення. Його також заливало тьмяне червоне світло.

Ще до того, як увійти сюди, Софі розуміла, що їй потрібно ще дещо: «чорне світло». Бо якби дідусь щось написав для неї тут, то напевне зробив би це невидимим чорнилом.

Зібравшись із духом, вона повернулася до добре освітленого місця злочину. Вона не могла дивитись на мертве тіло дідуся і зосередилась на предметах поряд. Знайшовши маленький ультрафіолетовий ліхтарик, поклала його до кишені светра і заквапилась назад по коридору. Аж тут перед нею в червонавій імлі виросла примарна постать. Софі відскочила назад.

– Ось ви де, – пролунав хрипкий шепіт Ленгдона, а його постать чітко вималювалась прямо перед нею.

Вона відчула полегшення, яке, однак, тут же минуло.

– Роберте, я сказала вам іти звідси! Якщо Фаш...

– Де ви були?

– Я маю підсвітити ультрафіолетовим промінням, – прошепотіла вона, показуючи ліхтарик, – якщо дідусь таки залишив мені якесь послання...

– Софі, послухайте, – Ленгдон перевів дух, і його сині очі рішуче глянули на неї. – Ці літери, P. S., вони ні з чим у вас не пов'язані? *Ніякою мірою?*

Боячись, аби їхні голоси не почули внизу, Софі штовхнула його ближче до «Мони Лізи», мовчки причинила величезні подвійні двері, і вони опинилися всередині, відгороджені від усього.

– Я сказала вам, ініціали означають «Принцеса Софі».

– Я знаю, але чи не бачили ви їх десь іще? Чи не було у вашого дідуся ще на чомусь літер P. S.? Можливо, на канцелярському приладді або на якихось інших предметах?

Запитання приголомшило її. «Звідки Роберт Ленгдон може знати таке?» Софі справді одного разу бачила ініціали P. S. напередодні того дня, як їй виповнювалось дев'ять років. Вона крадькома обшукала дім, сподіваючись знайти, де заховано подарунок на її день народження. Навіть іще тоді вона не терпіла таємниць від себе. «Що *Grand-père*²⁶ приготував для мене цього року?» Вона копирсалася в шафках і шухлядках.

І от якось набралася хоробрості та прокралася до спальні дідуся. Їй не дозволялося ходити туди, але дідусь саме спав унизу на канапі.

«Я гляну лише одним оком!»

Вона рушила навшпиньках по рипучій підлозі до його шафи й обшукала кишені його речей. Нічого. Потім стала шукати під ліжком. Знов нічого. Підійшла до письмового столу,

²⁶ Дідусь (франц.).

повисувала шухляди й обмацала їх одну за одною. «Тут має бути щось для мене!» Не знайшовши нічого, вона витягла останню шухляду і дістала з неї чорні речі, яких ніколи раніше не бачила на ньому. Вона вже збиралася засунути ту шухляду назад, коли раптом з глибини їй в очі щось блиснуло золотом.

«Намисто?»

Софі обережно витягла з шухляди ланцюжок. На її подив, на одному з його кінців висів золотий ключ, важкий і блискучий. Заворожена, вона взяла його в руки. Він не був схожий на жоден ключ, який їй доводилося бачити. Усі ті ключі були пласкі, з нерівними зубцями, а цей мав трикутну ніжку з невеличкими зарубками по всій довжині. Його велика головка мала форму хреста, чи скоріше рукояті меча. В середині хреста було викарбовано дивний символ: дві літери, переплетені з квітковим орнаментом.

– Р. S., – прошепотіла вона, насупившись, коли побачила літери, – і що б воно могло означати?

– Софі? – дідусь стояв у дверях.

Ошелешена, що її застукали, вона впустила ключ, і він упав із гучним дзенькотом.

– Я... я шукала поларунок на день народження, – сказала вона, понуривши голову, знаючи, що порушила обіцянку.

Здається, цілу вічність дідусь мовчки стояв у дверях. І нарешті глибоко і тяжко зітхнув.

– Підними ключа, Софі.

Софі зробила, як він сказав.

– Софі, треба шанувати приватні справи інших, – він обережно опустився навколішки і взяв у неї ключа. – Це дуже особливий ключ. Якби ти його загубила...

Від тихого голосу діда Софі стало зовсім зле.

– Вибач мені, *Grand-père*. Я дуже тебе прошу, – вона замовкла. – Я подумала, це ланцюжок мені на день народження.

Він кілька хвилин дивився на неї.

– Повторюю ще раз, Софі, бо це важливо. Ти маєш навчитися шанувати приватні справи інших.

– Так, *Grand-père*.

– Ми ще поговоримо про це. А зараз я маю іти працювати в саду.

А Софі заквапилась до своїх справ.

На ранок вона нічого не отримала від дідуся на день народження. Вона й не очікувала нічого після свого вчинку. Але він навіть не привітав її. Ввечері вона сумно попленталася до ліжка. Та коли вляглася, то знайшла під подушкою картку із загадкою. «Я знаю, що це! Полювання за скарбами!»

Софі нетерпляче почала розгадувати загадку і таки впоралася з нею. Розгадка спрямувала її в інший кінець будинку, де вона знайшла ще одну картку з іще одною загадкою. Вона розгадала і її та побігла по наступну картку. І так вона відчайдушно бігала з одного кінця будинку в інший, від ключа до ключа, поки не знайшла той, який знову спрямував до її кімнати. Софі побігла сходишками вгору, увірвалась у кімнату й завмерла. Посеред кімнати сяяв новенький червоний велосипед зі стрічкою на кермі. Софі заверещала від радості.

– Знаю, ти хотіла ляльку, – дідусь, усміхаючись, стояв у кутку, – але я подумав, що це тобі може сподобатись навіть більше.

– *Grand-père*, – сказала Софі, обнімаючи його, – спасибі тобі... І ще раз вибач за той ключ.

– Я більше не серджуся на тебе, сонечко. Я не можу довго гніватись на тебе. Дідусі й онуки завжди вибачають одне одному.

Софі знала, що питати не варто, але просто не могла стриматись.

– А від чого той ключ? Я ще ніколи не бачила такого. Він такий гарний.

Дідусь довго мовчав, і Софі бачила, що він не знає, як відповісти. Зрештою, *Grand-père* ніколи не брехав їй.

– Він відмикає скриньку, – нарешті промовив він, – де я зберігаю свої таємниці.

Софі запопилила губи:

– Ненавиджу таємниці!

– Знаю, але це дуже важливі таємниці. І одного дня ти це зрозумієш так само, як і я.

– Я бачила на ключі літери і квітку.

– Так, це моя улюблена квітка. Це геральдична лілія. У нас такі ростуть у саду. Білі лілеї.

– Я знаю! Це й мої улюблені квіти!

– Тоді ми можемо знайти спільну мову, – дідусь підняв брови, – якщо ти триматимеш у таємниці, що в мене цей ключ, і більше не говоритимеш про нього ні зі мною, ні з будь-ким, тоді одного дня я віддам його тобі.

Софі не могла повірити своїм вухам.

– Віддаси мені?

– Обіцяю. Прийде той час, коли ключ буде твій. Адже на ньому написано твоє ім'я.

Софі нахмурилась.

– Ні. Там написано P. S., а мене не звуть P. S.!

Дідусь стишив голос і озирнувся, ніби переконатися, що ніхто не почує.

– Гаразд, Софі, ти маєш знати, P. S. – це код. Це твої таємні ініціали.

Її очі широко розкрилися.

– У мене є таємні ініціали?

– Звичайно! Онукки завжди мають таємні ініціали, які знають лише дідусі. Ти – Принцеса Софі!

Вона захихотіла:

– Я не принцеса.

Він підморгнув їй:

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.